

MIASTO PYSKOWICE

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PYSKOWICE

CZĘŚĆ „A” UWARUNKOWANIA

Pyskowice – 2018r.

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PYSKOWICE CZĘŚĆ „A” UWARUNKOWANIA**

SPIS TREŚCI

strona:

1. WPROWADZENIE	3
2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIA TERENU	6
3. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	9
4. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	10
5. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	21
6. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA	30
7. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	31
8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	31
9. STAN PRAWNY GRUNTÓW	32
10. TERENY I OBIEKTY CHRONONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	32
11. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	
12. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN ORAZ ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	
13. TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	
14. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	34
15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	40
16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	40
17. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	40
18. WNIOSKI DO PROJEKTU STUDIUM	42

1. WPROWADZENIE

1.1. Określenie celu sporządzenia zmiany „Studium”

Celem zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pyskowice jest ustalenie nowych terenów inwestycyjnych związanych ze złożonymi wnioskami dotyczącymi zmiany funkcji i przeznaczenia terenów, dostosowanie zagospodarowania terenów do wydanych decyzji, uwzględnienia aktualnych programów rządowych i samorządowych, znowelizowanych i nowych przepisów odrębnych, ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, łącznie z określeniem potrzeby opracowania zmiany tych planów.

1.2. Podstawy sporządzenia zmiany „Studium”

- 1.2.1. realizacja uchwały Rady Miejskiej w Pyskowicach Nr XXXVII/285/09 z dnia 26 sierpnia 2009r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice.
- 1.2.2. art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 poz. 647 z późniejszymi zmianami), rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
- 1.2.3. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.199 z 2008r. z późniejszymi zmianami).

1.3. Pyskowice na tle województwa i powiatu - położenie i pozycja gminy

1.3.1. Położenie gminy w województwie i powiecie

Miasto Pyskowice położone jest w zachodniej części województwa śląskiego, wchodzi w skład powiatu gliwickiego, który od 1 stycznia 1999 roku wraz z reformą administracyjną kraju powstał w ramach nowego Województwa Śląskiego. Nowe Województwo Śląskie liczy 12 333 km² i – według danych Głównego Urzędu Statystycznego – zamieszkuje je 4641 tys. osób: 2404 tys. kobiet i 2237 tys. mężczyzn. **W skład POWIATU GLIWICKIEGO** wchodzi następujące jednostki: miasta Knurów i Pyskowice oraz gminy: Gierałtówice, Pilchowice, Rudziniec, Sośnowice, Toszek i Wielowieś. Powiat gliwicki obejmuje obszar 664 km², tj. 5,4 % powierzchni woj. śląskiego i liczy 114.093 mieszkańców, co stanowi ok. 2,5 % całej ludności województwa. Gęstość zaludnienia wynosi 172 mieszkańców/1 km², przy średniej wojewódzkiej 376 mieszkańców/1 km². Siedziba powiatu gliwickiego mieści się w Gliwicach (mieście na prawach powiatu grodzkiego, wydzielonym z powiatu gliwickiego ziemskiego).

1.3.2. Położenie i podstawowe dane o gminie:

Miasto Pyskowice położone jest w środkowej części powiatu gliwickiego nad rzeką Dramą. Pyskowice od północy i od wschodu graniczą z gminą Zbrostawice, od południa z miastem Gliwice, a od południowego- zachodu i zachodu z gminą Rudziniec i gminą Toszek. Do siedziby Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, miasto oddalone jest o ok. 35 km. Siedziba Zarządu Powiatu Gliwickiego znajduje się w Gliwicach, oddalonych o 11 km.

W zakresie ciążen do administracji rządowej i samorządowej dominują Katowice i Gliwice. Ciężenia do usług i pracy obok Gliwic i pozostałych miast Górnośląskiego Zespołu Metropolitalnego, występują również w kierunku województwa opolskiego, zwłaszcza Strzelec Opolskich. W obrębie miasta w odległości 3 km na południowy-zachód od centrum, znajduje się dzielnica Dzierżno i zbiornik wodny Dzierżno Małe.

Powierzchnia miasta wynosi 3.089 ha, w tym użytki rolne 1.859 ha, co stanowi ok. 59,7% ogólnej powierzchni miasta. Liczba mieszkańców 18.750. Dochód na 1 mieszkańca w roku 2012 wyniósł 2.598 zł. Gęstość zaludnienia w Pyskowicach wynosi 607 osób/km². Liczba pracujących ogółem w 2012 r. w gospodarce narodowej wynosiła 3.342 (co stanowi 17,55 % ogółu ludności), co w przedziale ludności w wieku od 18 do 64 lat stanowi 27,02%. Aktualnie stopa bezrobocia wynosi 6 %.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice część „A” uwarunkowania

1

Użytkowanie gruntów w 2012 roku:

- użytki rolne 59,7 %
- lasy 4,8 %
- pozostałe grunty (w tym zainwestowane) 35,5 %.

W zakresie zajmowanej powierzchni miasto należy do średnich w województwie śląskim. Powierzchnia miasta stanowi 0,25% ogółu obszaru województwa.

Liczba ludności stanowi ok. 0,40% ogółu województwa śląskiego.

Tereny zainwestowane miasta położone są przy pasażersko-towarowej linii kolejowej Katowice-Opole-Wrocław oraz przy skrzyżowaniu dróg krajowych: nr 94 (Bytom Pyskowice-Opole-Wrocław) nr 40 Pyskowice – Kędzierzyn-Koźle, z drogą wojewódzką nr 901 relacji Gliwice-Pyskowice-Poznań. Sieć

drogową uzupełniają drogi powiatowe oraz drogi gminne. Pyskowice położone są w pobliżu skrzyżowania projektowanych autostrad A2 i A4, oraz powiązanie w/w drogą nr 94 z autostradą A-1. Przez teren miasta, przebiega również towarowa linia kolejowa Zabrze - Kotłarnia. Do niewątpliwych wartości kulturowych należą zabytkowy układ urbanistyczny starego miasta wraz z rynkiem oraz ich bezpośrednie otoczenie. Interesujące zabytki architektury i przyrody, znajdują się również na terenie dzielnicy Pyskowice-Południe i Zaolszany. Na wysokie walory przyrodnicze miasta składają się atrakcyjne pod względem krajobrazowym tereny zielone w dolinie rzeki Dramy i w dolinach potoków, otwarte przestrzenie pól uprawnych oraz zbiornik wodny Dzierżno-Małe.

Z uwagi na położenie przy głównym układzie komunikacyjnym, bezpośrednie sąsiedztwo z miastem Gliwice i bliskość innych miast Górnośląskiego Zespołu Metropolitalnego, istniejące zainwestowanie oraz bogactwo kulturowe i przyrodnicze - miasto Pyskowice jest atrakcyjne do stałego zamieszkania, dla turystyki i wypoczynku, prowadzenia działalności gospodarczej, w tym dla obsługi ruchu tranzytowego.

1.4. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju miasta, powiatu i województwa

1.4.1. Podstawowe założenia strategii rozwoju miasta

1.5.3. Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2000-2010

„Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice na lata 2000 – 2010” przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIX/306/2000, z dnia 4 października 2000 r., tworzona była na podstawie przyjętej misji uwzględniającej potencjał własny i możliwości rozwoju tj.:

„Pyskowice - atrakcyjnym i przyjaznym do zamieszkania oraz wypoczynku ośrodkiem, łączącym wartości kulturowe i przyrodnicze, z możliwością nowoczesnego inwestowania”

W ramach strategii określony został cały kompleks celów i zadań strategicznych, jak również kosztów i terminów ich realizacji. Opracowane tematycznie cele i zadania strategiczne ujęte zostały w czterech sferach funkcjonalnych wynikających z przyjętej misji rozwoju miasta Pyskowice.

I. Sfera: „Strefy inwestycyjne”

Na podstawie analizy SWOT wykazano, że szansą dla rozwoju miasta jest jego położenie geograficzne przy ważnych szlakach komunikacyjnych, łączących aglomerację śląską z trasą biegnącą w kierunku zachodnim. Występuje korzystny układ połączeń drogowych z miastem. Miasto posiada możliwości rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, co jest związane z pewnym dostosowaniem i wyposażeniem terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę. Inwestowanie w przygotowanie i uaktywnienie terenów inwestycyjnych sprzyja ograniczeniu występującego lokalnie wysokiego bezrobocia.

II. Sfera: „Miejsce życia mieszkańców”

Stwierdzono na podstawie analizy SWOT, że występująca transformacja gospodarcza w regionie w ramach restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstw powoduje znaczny wzrost bezrobocia i ubożenie coraz większej ilości mieszkańców. Stan ten przekłada się bezpośrednio na wzrost przestępstw i wzrost zjawisk patologicznych w regionach strukturalnych przeobrażeń. Pośrednim rozwiązaniem przeciwdziałania

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

patologii społecznej jest utworzenie warunków sprzyjających rozwojowi oświaty. Wykazano dodatkowo jako czynnik hamujący rozwój w szczególności dzieci i młodzieży brak dostatecznej bazy sportowo-rekreacyjnej. Stwierdzono, że wysoki poziom bezrobocia w mieście jest spowodowany między innymi niskimi kwalifikacjami zawodowymi mieszkańców. Znaczne zanieczyszczenie rzeki Dramy oraz zbiornika Dzierżno Małe nie sprzyja inwestowaniu w tych miejscach, co w obecnym stanie nie wpływa korzystnie na poprawę jakości życia mieszkańców. Znacznym obciążeniem budżetu miasta jest bardzo duży zasób mieszkań komunalnych oraz pogarszający się stan techniczny większości budynków mieszkalnych.

III. Sfera: „Środowisko dla przedsiębiorczości”-

Stwierdzono, że dynamika rozwoju miasta zależy w głównej mierze od rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Istotne jest stworzenie przez władze miejskie korzystnego klimatu sprzyjającego inwestowaniu w mieście. Głównym działaniem w tym kierunku jest uaktywnienie terenów inwestycyjnych. Miasto posiada korzystne warunki dla utworzenia bazy logistycznej (bliskość położenia oferowanych terenów z połączeniami komunikacyjnymi: drogowymi i kolejowymi).

IV. Sfera: „Regionalny ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy”

Wykazano na podstawie analizy SWOT, że położenie miasta na nieskażonym ekologicznie terenie sprzyja inwestowaniu w rozwój turystyki. Działania podjęte przez władze w tym kierunku skupiają się w pierwszej kolejności na oczyszczeniu rzeki Dramy (*Program czysta Drama*), oczyszczeniu zbiorników wodnych Dzierżno i Pławniowice. Utworzenie regionalnego ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego znacznie podniesie atrakcyjność miasta, co bezpośrednio sprzyja powstawaniu nowych inwestycji.

1.5.4. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pyskowice

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pyskowice został przyjęty uchwałą Nr XIX/202/2004 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 28 kwietnia 2004 r. Zawiera on zestaw działań i projektów, zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju gminy Pyskowice. Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje również spodziewane efekty planowanych interwencji i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

W oparciu o analizę sytuacji społeczno - ekonomicznej sformułowano następujący cel strategiczny:

Celem strategicznym Planu Rozwoju Gminy Pyskowice jest zapewnienie trwałych podstaw rozwoju społeczeństwa i gospodarki oraz stworzenie możliwie jak najlepszych warunków życia jej mieszkańców.

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie poprzez osiągnięcie celów częściowych, zdefiniowanych w odpowiedzi na zmiany zachodzące w gospodarce oraz wniosków wynikających z analizy SWOT. W świetle powyższego sformułowano cztery podstawowe cele częściowe Programu Rozwoju Gminy na lata 2004 – 2006, tj.:

Nr 1. Strefy inwestycyjne

Nr 2. Miejsce życia mieszkańców

Nr 3. Środowisko dla przedsiębiorczości

Nr 4. Regionalny ośrodek rekreacyjno - wypoczynkowy

Aspekty związane z szeroko rozumianą ochroną środowiska zostały ujęte w ramach celu częściowego Nr 2 – Miejsce życia mieszkańców, Działania 1 – Ekologia i ochrona środowiska.

Realizacja działań w tym obszarze wymaga zwiększenia poziomu wydatków szczególnie na inwestycje infrastrukturalne z zakresu ochrony środowiska.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pyskowice został przyjęty uchwałą nr XXXII/ 245/2013 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dn. 29 maja 2013 r., opracowanie to stanowi pierwszą aktualizację dokumentu zasadniczego, uchwalonego Uchwałą Nr XXXII/300/05 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 29 czerwca 2005r

Program ten określa zakres kompleksowych i nowoczesnych rozwiązań, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych. Program obejmuje działania techniczne, społeczne i ekonomiczne, mające na celu przywrócenie dawnej świetności oraz zapewnienie rozwoju określonych obszarów.

Uwzględniając dynamiczny rozwój miasta, szczególnie w obszarze inwestycji o charakterze przemysłowym wprowadzono zmianę obecnych obszarów rewitalizacji na trzy podstawowe:

- A – obszary o charakterze miejskim, rewitalizowane w zakresie infrastruktury miejskiej;

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

- B – obszary o charakterze miejskim i przemysłowym, składające się na Strefę Aktywności Gospodarczej;
- C – obszary o charakterze miejskim i przemysłowym rewitalizowane w kierunku obszarów rekreacyjnych i sportowych;

1.4. 2. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju powiatu gliwickiego na lata 2005-2020

Misją powiatu gliwickiego jest stymulowanie zrównoważonego rozwoju powiatu poprzez tworzenie szans rozwoju społeczności lokalnych, wzmacnianie jego atrakcyjności oraz poprawę pozycji powiatu w otoczeniu regionalnym i ponadregionalnym

Misja ta oraz pozostałe ustalenia strategii rozwoju powiatu gliwickiego - nie pozostają w sprzeczności z programami rozwoju miasta Pyskowice i pozostają do rozwinięcia poprzez uszczegółowienie w projekcie zmiany „Studium”.

1.4.3. Uwarunkowania wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego

W zmianie „Studium” uwzględnia się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego dotyczące inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, jak: „Budowle regulacyjne na Odrze swobodnie płynącej i w dorzeczu Warty, naprawa i modernizacja wałów w dorzeczu Odry wraz z Wartą; „Modernizacja śluz Kanału Gliwickiego”. ustalenia planu w zakresie celów i polityki przestrzennej województwa oraz uwarunkowania wynikające z wniosków przekazanych przez organy właściwe do opiniowania projektu studium, szczególnie w zakresie: ochrony środowiska i przyrody, krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, modernizacji i rozbudowy komunikacji (linia kolejowa, drogi krajowe nr 93, nr 40, droga wojewódzka nr 901) i systemowych sieci infrastruktury technicznej (linie elektroenergetyczne 400kV i gazociągi wysokiego ciśnienia).

2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIA TERENU.

2.1. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenów

Obszaru miasta podzielony jest na dwie jednostki: „A” i „B”. Do jednostki „A”, zalicza się obszar położony po wschodniej stronie linii kolejowej relacji Gliwice-Opole, do jednostki „B” obszar położony po zachodniej tej linii.

W ramach jednostki „A” występują tereny:

- stare miasto z otoczeniem,
- północne osiedla śródmieścia miasta,
- rejon ul. Wielowiejskiej, Toszeckiej i Mickiewicza,
- rejon ul. Kard. St. Wyszyńskiego,
- południowo-zachodnia dzielnica miasta,
- ZaolSZany

W ramach jednostki „B” występują tereny:

- Dzierżno,
- Poddębnie,
- Kolonia Pyskowicka,
- Czerwionka,
- MikosZowina
- Zbiornik wodny Dzierżno-Male i kanał gliwicki.

Układ drogowo-uliczny (krajowe i wojewódzkie).

To drogi opaskowe:

- nowomiejską pomiędzy drogą wojewódzką nr 901 (ul. Poznańska) i powiatową (ul. Wyzwolenia),
  - drogą wojewódzką nr 901 (ul. Gliwicka)
  - peryferyjnej drogi w obrębie Dzierżna (pomiędzy drogą krajową nr 40, a ulicą Jagodową w Gliwicach)
- oraz rusztu ulic wytwarzających sieć powiązań między nimi.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice część „A” uwarunkowania

Zasada funkcjonowania dróg opaskowych pozwoli rozwiązać problemy komunikacyjne miasta poprzez poprawę obsługi istniejących terenów zainwestowania miejskiego oraz na uruchomienie nowych rozwojowych terenów budowlanych.

Charakterystyka obszarów:

OBSZAR CENTRUM obejmujący istniejące stare miasto na bazie średniowiecznego układu i otaczającą go późniejszą zabudowę przedwojenną jest obecnie miejscem koncentracji funkcji publicznych miasta. Obwodnica centrum biegnie istniejącymi ulicami: Wyzwolenia, Gliwicką, Toszecką, Wielowiejską do linii kolejowej i stanowi granicę tego obszaru .

W strukturze centrum podział na Stare i Nowe Miasto jest podkreślony rolą ulic: Strzelców Bytomskich, Gliwicką, Toszecką i Poznańską.

OBSZAR ŚRÓDMIEŚCIA wyznaczony jest kolejnym ringiem, obejmującym tereny o zdecydowanym charakterze miejskim. Na obszarze tym zakłada się utrzymanie podstawowych funkcji obsługi miasta. Zakłada się przeznaczenie wolnych terenów budowlanych pod usługi administracji, handlu, gastronomii, rzemiosła, szkolnictwa, zdrowia etc. Mogą one być łączone z programem mieszkaniowym. W dzielnicy śródmieście nie wyznacza się konkretnych lokalizacji, lecz stwarza się możliwości różnorodnego inwestowania pod warunkiem, że funkcje centrotwórcze stanowią co najmniej 50 % programu. Rewaloryzacji wymagają tereny zieleni wzdłuż rzeki Dramy.

OBSZAR ZABUDOWY MIEJSKIEJ czyli tereny zurbanizowane zamykają się w ustalonym w „Studium” układem komunikacyjnym. Obszar ten stanowią tereny mieszkaniowe o intensywnej i ekstensywnej zabudowie, większe zgrupowania terenów zieleni, główne obszary komercyjno-produkcyjne.

DZIELNICA POŁUDNIOWO-ZACHODNIA

Posiada miejski charakter zabudowy. Zachowanie w całości istniejących zakładów przemysłowych, uwarunkowane jest podobnie jak w śródmieściu ich czystością ekologiczną.

Tereny zieleni dzielnicy są w całości utrzymane. Zakłada się podobnie jak w planie miejscowym, możliwość rozwoju, poprzez lokalizację programu usługowo-produkcyjnego.

OBSZAR MIASTA W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH obejmuje oprócz znacznych terenów zieleni, upraw rolniczych i lasów także zespoły satelitarne do których należą: Dzierżno, Czerwionka. Zakłada się w obszarze tym ochronę terenów zieleni niskiej, zadrzewień i lasów. proponuje się tu ekstensywny (o intensywności 30-50 M/ha) rozwój terenów mieszkaniowych. W strefie tej znajdują się także tereny komercyjno-produkcyjne i usługowe. Wzdłuż ul. Piaskowej i projektowanej drogi zbiorczej, zlokalizowane będą podstawowe obiekty obsługi technicznej tej części miasta. W ramach zagospodarowanie terenu projektuje się podzielenie terenów na trzy strefy: mieszkaniową, rekreacyjną i komercyjną.

2.2. Zasady uzbrojenia terenów

2.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Pyskowice posiada zorganizowany system zaopatrzenia w wodę. Dla zaopatrzenia ludności i przemysłu woda dostarczana jest ze stacji wodociągowej „Zawada” będącej w eksploatacji GPW Katowice. Woda z ujęć „Dzierżno” doprowadzana jest do podstacji wodociągowej w Mikuszowinie, gdzie jest uzdatniana, magazynowana w zbiorniku o pojemności 6000 m³, a następnie tłoczona rurociągiem 600 mm przez centrum miasta do stacji wodociągowej w Zawadzie. Ze studni „Pyskowice”, zlokalizowanej w południowej części miasta przy ul. Piaskowej, woda w dużej części tłoczona jest bezpośrednio do sieci wodociągowej miasta. Woda dostarczana jest do miasta przewodami przesyłowymi o średnicach 400 mm i 125 mm, oraz przewodami 150 mm i 100 mm ze studni „Pyskowice”. Rurociąg o średnicy 400 mm zaopatruje w wodę część północną miasta oraz jego osiedle „Centrum”. Rurociągiem o średnicy 125 mm. zaopatrywana jest stara część miasta tj. rejon Rynku oraz ul. Toszeckiej, natomiast rurociągi o średnicach 150 mm i 100 mm zaopatrują południową część miasta. Ze studni „Pyskowice” dostarczana jest również woda do Zakładów Mechanicznych „Łabędy” przewodami o średnicy 2x300 mm.

2.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Ścieki sanitarne z terenu miasta Pyskowice odprowadzane są systemem kanalizacji rozdzielczej do przepompowni zlokalizowanej na terenie byłej miejskiej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w zachodniej części miasta, czterema kolektorami:

- z rejonu północnego i osiedla „Centrum Południe” kolektorami o śr. 500 i 600 mm,
- ze starej części miasta tj. rejonu Rynku kolektorem o śr. 200 mm,
- z południowej części miasta kolektorem o śr. 300 mm.

Są one włączone do kolektora głównego o przekroju jajowym o śr. 700/1050 biegnącego od ul. Mickiewicza do przepompowni zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków.

Na południu miasta część ścieków odprowadzanych jest do w/w kolektora o śr. 0,3 m. poprzez pompownię, zlokalizowaną na łąkach, na tyłach zabudowań przy ul. Sikorskiego.

Kanalizację sanitarną, obejmującą ok. 80% ludności, wykonano z rur kamionkowych i betonowych w latach 1910-1925, część północną wybudowano w latach pięćdziesiątych.

Stan techniczny jest na ogół zadawalający z wyjątkiem niektórych odcinków kolektorów, których przepustowość jest niewystarczająca. Dotyczy to szczególnie kolektora o śr. 0,2 m. położonego w ulicy Mickiewicza. Nie są skanalizowane tereny wschodnie miasta oraz część terenów południowych, w rejonie torów kolejowych.

Na terenie Pyskowic znajduje się niewielka ilość zakładów przemysłowych, które odprowadzają ścieki do kanalizacji miejskiej w ilości poniżej 100 m³/d.

Ścieki sanitarne zebrane w przepompowni, zlokalizowanej na istniejącej oczyszczalni do przetłaczania są do układów kanalizacyjnych miasta Gliwice.

Wody opadowe i roztopowe z terenu Pyskowic odprowadzane są poprzez sieć kanałów deszczowych do ścieków powierzchniowych oraz rowów melioracyjnych, które połączone są odpływem do rzeki Dramy.

Kanały deszczowe wykonane są z rur betonowych.

W latach 1980 – 82 w Pyskowicach zrealizowano sieć kolektorów sanitarnych i deszczowych na terenie „Blok F” os. Centrum Południe. Kanalizacja sanitarna została włączona do istniejącego kolektora o śr. 600mm, natomiast kanalizacja deszczowa do istniejącego w tym rejonie kanału deszczowego.

2.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Miasto Pyskowice zasilane jest energią elektryczną z systemu krajowego przez najbliższe położone elektrownie poprzez sieć elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV. Przez północną część obszaru miasta przebiega linia WN 400 kV relacji Wielopole – Rozdzielnia Rokitnica – Joachimów i linia WN 220 kV relacji Łagisza – Blachownia. Głównym punktem zasilania jest stacja 110/ 20 kV „Pyskowice” z transformatorem o mocy 16 MVA, stacja ta nie posiada rezerw mocy, z kierunku południowego miasto zasilane jest z GPZ „Łabędy” 110/20/6 kV z transformatorami o mocy 1x 31,5 i 2x 20 MVA stacja obciążona jest w 30%. Na obszarze miasta ułożona jest sieć elektroenergetyczna o napięciu 20 kV, na obszarach intensywnej zabudowy jako sieć kablowa ułożona w ziemi, na terenach peryferyjnych sieć wykonana jest jako napowietrzna zawieszona na betonowych słupach.

Sumaryczna moc znamionowa stacji transformatorowych na terenie miasta wynosi 13 923 kVA, istniejący system zaopatrzenia miasta w energię elektryczną posiada rezerwy w obciążeniu mocy znamionowych w stacjach transformatorowych SN/ nn.

2.2.4. Zaopatrzenie w gaz

Miasto Pyskowice zaopatrzone jest w gaz ziemny wysokometanowy. Głównym dysponentem jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. oddział Górnośląski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Zabrze. Miasto zasilone jest z układów o charakterze regionalnym z kierunku południowego. Źródłem dostawy gazu jest istniejący gazociąg przesyłowy średnioprężny □250 CN 0,4 Mpa relacji Gliwice Szobiszowice – Toszek zasilając dwie stacje redukcyjno – pomiarowe P_s / P_n o przepustowości 3000 i 1600 m³/h. Odbiorcy bytowo – komunalni stosują gaz przewodowy do przygotowania posiłków i ciepłej wody użytkowej, częściowo służy również jako źródło ciepła grzewczego. Rozdzielnia Gazu w Pyskowicach prowadzi eksploatację sieci gazowej średniego ciśnienia i niskiego ciśnienia. W Pyskowicach ok. 90% ludności korzysta z gazu przewodowego. Długość sieci gazowej rozdzielczej ułożonej na obszarze miasta wynosi ok. 55,0 km.

W północnej części miasta ułożony jest gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia □400CN 6,4 Mpa relacji Tworóg – Gliwice.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice część „A” uwarunkowania

W ramach rozbudowy systemu zaopatrzenia w gaz, należy uwzględnić potrzeby wynikające z rozwoju stref komercyjno-produkcyjnych w obrębie miasta Pyskowice oraz z rozwoju różnego rodzaju na zainwestowania na terenach sąsiednich gmin.

2.2.5. Zaopatrzenie w ciepło

Potrzeby cieplne istniejącego budownictwa mieszkaniowego i usługowego na obszarze miasta Pyskowice pokrywane są z lokalnych kotłowni, z indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania oraz ogrzewania piecowego.

W systemie zaopatrzenia w energię cieplną, dominuje największa Kotłownia Miejska CENTRUM przy ul. Poznańskiej 5,

Sieć cieplna wysoko – parametrowa jest siecią powstałą w latach osiemdziesiątych, wymieniona została w 8%, sieć ta jest w dobrym stanie technicznym.

Sieć nisko – parametrowa powstała w latach pięćdziesiątych, wymieniona została w 70% , sieć jest w dobrym stanie technicznym.

2.2.6. Telekomunikacja.

W Pyskowicach zlokalizowana jest centrala telefoniczna przy ul. Piłsudskiego nr.4. Połączenia zrealizowane są poprzez nowoczesne centrale EWSD w Gliwicach oraz rozbudowanej sieci światłowodowej.

Przewody telekomunikacyjne kablowo-drutowe oraz linie napowietrzne prowadzone są wzdłuż dróg i ulic, ułożone na głębokości od 0,6 do 1,1 m.

2.2.7. Gospodarka odpadami

Zgodnie z uchwałami określającymi zasady funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych na terenie Gminy Pyskowice, w tym uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku.

Składowisko zrekultywowane.

Przy ul. Piaskowej zlokalizowane jest zrekultywowane składowisko odpadów na którym na początku lat 90-tych deponowane były odpady komunalne. Teren wysypiska jest otoczony szkółkami leśnymi, polami ornymi, nieużytkami i wyrobiskiem gliny. Składowisko było eksploatowane w latach 1988-1995. Zdeponowano tu ogółem ok. 40 tys. m³ odpadów. Obecnie składowisko jest zrekultywowane (zgodnie z projektem budowlanym). Rekultywacja polegała na: makroniwelacji, uszczelnieniu powierzchni i skarp folią PCF o grubości 30 cm, przykryciu wierzchowiny humusem o grubości 20 cm, obsianiu terenu mieszankami traw, wykopaniu rowu odprowadzającego wody powierzchniowe i wykonaniu czterech studni odgazowujących. Składowisko to ze względu na skład odpadów oraz zachodzące w nim procesy można traktować jako bioreaktor. Corocznie prowadzone są badania składu gazu wysypiskowego we wszystkich studniach odgazowujących.

3. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Określony w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „ład przestrzenny”, to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycje estetyczne.

Osiągnięcie tego rodzaju przestrzeni jest trudne do osiągnięcia, a ocena uzyskanego ładu przestrzennego będzie zawsze subiektywna. Analiza stanu zagospodarowania Miasta Pyskowice wykazuje, że uzyskanie ładu przestrzennego realizowane jest głównie poprzez niedopuszczanie do rozproszenia zabudowy na zasadzie uzupełnienia istniejącej zabudowy, na zasadzie kontynuacji układu urbanistycznego i formy zabudowy.

Istniejąca struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Pyskowice jest układem składającym się z oddzielonych rzeką Dramą i jej doliną, linią kolejową i drogą krajową nr-94 - powiązanych ze sobą nie w pełni wydolnym układem komunikacyjnym.

Poszczególne obszary te wyróżniają się dzięki cechom przestrzenno-funkcjonalnym oraz okresom ich powstawania.

Działania mające wpływ na zachowanie ładu przestrzennego;

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

- a) kształtowanie zwartych, czytelnie wyodrębnionych obszarów o podobnym charakterze użytkowania terenu (stref funkcjonalnych) – poprzez zagospodarowanie i użytkowanie terenów zgodnie z kierunkami zmian przeznaczenia,
- b) kształtowanie układu drogowego o prawidłowej hierarchii i parametrach,
- c) ochrona historycznych układów urbanistycznych poszczególnych wsi oraz eksponowanie obiektów posiadających walory kulturowe i historyczne, szczególnie wpisanych do rejestru zabytków,
- d) kształtowanie przestrzeni publicznych w sposób zapewniający: ich funkcjonalność, sprzyjającą ożywieniu kulturalnemu i wytwarzaniu więzi społecznych, wysokie walory estetyczne,
- e) kształtowanie zespołów zabudowy w sposób zapewniający: eliminowanie funkcji konfliktowych, wspólny charakter urbanistyczno-architektoniczny, prywatność oraz poczucie bezpieczeństwa osobistego i mienia.

4. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1. Stan środowiska

4.1.1. Rzeźba terenu – rys geomorfologiczny

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego północny obszar Gminy Pyskowice znajduje się w prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), makroregionie Nizina Śląska (318.5) i mezoregionie Kotlina Raciborska (318.59). Południowo-wschodnia część gminy położona jest w prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1) i mezoregionie Wyżyna Katowicka (341.13), zaś północno-wschodnia część gminy znajduje się w prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1) i mezoregionie Chełm (341.11).

Najniżej położony punkt znajduje się w południowo-zachodniej części gminy przy ujściu rzeki Dramy do Kanału Gliwickiego (ok. 194,5 m n.p.m.), zaś najwyższy położony punkt znajduje się na południowo-wschodnim skraju Miasta na granicy z Gliwicami i Zbrostawicami (261,25 m n.p.m.). Maksymalna różnica wysokości w obrębie Miasta Pyskowice wynosi 66,75 m.

4.1.2. Budowa geologiczna

Zgodnie z podziałem na jednostki geomorfologiczne obszar miasta Pyskowice położony jest w obrębie mezoregionu Kotlina Raciborska należącego do prowincji Kotlina Raciborsko-Oświęcimska. K. Klimek i L. Starkel (1972) na obszarze miasta Pyskowice wydzielają Region Wysoczyzny Przywyżynnej w tym:

- subregion Wysoczyzna Proboszczowicka – obejmuje część miasta położoną na północ od doliny Dramy;
- subregion Wysoczyzna Czechowicka – obejmuje część miasta położoną na południe od doliny Dramy.

Obszar miasta Pyskowice zajmują przeważnie gliniaste Wysoczyzny Przywyżynne (210-260 m n.p.m.). Jest to północno-wschodni skraj Kotliny Raciborskiej. Idąc od północy wydzielono tutaj Wysoczyznę Proboszczowicką, leżącą pomiędzy czołem progu środkowotriasowego a doliną Dramy oraz Wysoczyznę Czechowicką, położoną na południe od Dramy.

Płaskie lub faliste wierzchowiny wysoczyzn leżą na wysokości ok. 250-255 m n.p.m.

Miasto Pyskowice podobnie jak znaczny obszar powiatu gliwickiego charakteryzuje się utworami czwartorzędu, trzeciorzędu, triasu i karbonu.

Najstarszymi utworami geologicznymi stanowiącymi fundament geologiczny Pyskowic są utwory karbonu górnego (namur), który stwierdzono w wierceniach na głębokościach 227,3 - 285,7 m. Są to iłowce, mułowce, piaskowce i węgiel kamienny warstw pietrkowickich, gruszowskich, jakłowieckich i porębskich. Występują one pod miąższą serią utworów triasowych jako warstwy brzeżne. Warstwy karbonu produktywnego zawierające pokłady węgla, występują w południowej części miasta Pyskowice. Największe rozprzestrzenienie na terenie miasta Pyskowice mają serie wapienia muszlowego (trias środkowy). Występują one powszechnie w podłożu utworów kenozoicznych. Najstarszą serią są warstwy gogolińskie wykształcone w postaci wapieni płytowych, falistych, zlepieńcowatych i komórkowych (Tmh). Na terenie miasta występują one klinem rozciągającym się od drogi do Gliwic w kierunku zachodnim. Budują one podłoże czwartorzędu także pod centralną częścią miasta (rynek). W centrum zalegają one na głębokości ok. 60 m. Na warstwach gogolińskich zalegają warstwy gorazdeckie (górażdzańskie), terebratulowe i karchowickie (TmP). Występują one w jednym zespole i budują powierzchnię podczwartorzędową na północ od doliny Dramy. Stanowią je wapienie jasnoszare krystaliczne z rogowcami warstw gorazdeckich, margle szare faliste z wkładkami wapieni warstw terebratulowych i wapienie krystaliczne białe i różowe warstw karchowickich. Najmłodszymi osadami okresu trzeciorzędowego są

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

występujące w południowej części miasta piaski, iły, mułki i zlepienie morza bałtyckiego (neogen – miocen), które zalało południową część Pyskowic. W pobliżu zbiornika Dzierżno Duże niewielką powierzchnię zajmują sarmackie utwory warstw kędzierzyńskich wykształconych w postaci iłów i piasków z syderytami. Osady trzeciorzędowe na terenie Pyskowic dochodzą do ok. 50 m miąższości. Utwory trzeciorzędowe na powierzchni współczesnej nie występują.

Na terenie miasta Pyskowice nie występują złoża surowców mineralnych.

4.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

4.2.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Pokrywa glebowa na terenie gminy Pyskowice związana jest ściśle z budową geologiczną oraz rzeźbą terenu. Powszechność występowania utworów czwartorzędowych na powierzchni obszaru gminy spowodowała, że występujące tu typy gleb związane są głównie z tymi utworami, a ich zróżnicowanie zależne jest przede wszystkim od warunków wilgotnościowych. Z tego też względu na terenach wyżej położonych zbudowanych z glin pylastych, piasków i żwirów glacialnych na suchym podłożu wykształciły się gleby bielnicowe i pseudobielnicowe. Zwarte ich płaty występują niemal na całym obszarze gminy. Natomiast na utworach bardziej gliniastych i przy płytszym zaleganiu wody gruntowej wykształciły się gleby brunatne wylugowane. Zwarte powierzchnie tych gleb występują na wysoczyznach w południowo-wschodniej części gminy i na skłonie wzgórz nad potokiem Pniowskim w północno-zachodniej części gminy. Nieznaczne powierzchnie na obszarze gminy Pyskowice zajmują czarne ziemie zdegradowane. Wykształciły się one w miejscach obniżen z płytkim poziomem wód gruntowych i pod lasami na utworach piaszczysto-gliniastych. Gleby te pierwotnie wykształciły się pod lasami, co spowodowało ich zakwaszenie i wylugowanie węglanów. Na obszarze gminy występują one zwartymi płatami pod użytkami zielonymi, w miejscach o podwyższonym zawilgoceniu oraz w obrębie wilgotnych den dolinnych. Stąd ich rozmieszczenie nawiązuje do układu dolin. W dolinie Dramy występują typowe dla dolin rzecznych mady. Tak duża ich ilość także świadczy o intensywnej denudacji obszaru i akumulacji наносów mineralnych w dnach dolin rzecznych. Na terenie gminy brak gleb pochodzenia organicznego: mułowo-torfowych i torfowych, pomimo występowania na tym obszarze szerokiej doliny Dramy. Jest to spowodowane prawdopodobnie silną denudacją na obszarze zlewni Dramy i wzmożoną akumulacją osadów w spłaszczonym ujściowym odcinku rzeki, a także obniżeniem poziomu wód gruntowych w obrębie doliny na skutek zabiegów melioracyjnych. Kompleksy przydatności rolniczej (glebowe) w gminie Pyskowice to głównie: dobry żytni, dobry pszeny, żytni słaby i pszeny wadliwy.

Jakość istniejących zasobów środowiskowych zwłaszcza zasobów glebowych na terenie Miasta Pyskowice ma istotne znaczenie nie tylko z punktu widzenia potrzeb produkcji rolniczej, ale także ze względu na walory turystyczno – rekreacyjne.

Do głównych zagrożeń wynikających ze złego gospodarowania na terenie miasta należą:

- nieskanalizowane obszary zabudowane,
- składowiska odpadów i tzw. „dzikie” wysypiska śmieci,
- zakłady przemysłowe,
- zły system gospodarowania ziemią, wadliwy płodozmian,
- miejsca niewłaściwego stosowania nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin.

W obszarze Pyskowic nie są zlokalizowane zakłady produkcyjne mogące w znaczny sposób zanieczyszczać środowisko.

Miasto Pyskowice znajduje się jednak pod wpływem działania zakładów przemysłowych zlokalizowanych w Gliwicach - Łabędach. Przez Miasto przebiega również trasa przewozu substancji trujących i w czasie przewozu może dojść do dużego skażenia gleb i wód powierzchniowych.

Budowa gleby, jej skład i właściwości mają decydujący wpływ na rozwój i plony roślin. Jednak właściwe gospodarowanie i dbałość o środowisko może spowodować nawet dla gleb słabych podniesienie ich klasowości i zwiększenie wydajności, tak też w drugą stronę doskonałe gleby mogą zostać zdegradowane i obniżona ich wartość poprzez niewłaściwe gospodarowanie i zanieczyszczenie środowiska. Tak więc żyzność gleby jest właściwością zmienną. Gleby żyzne a niedostatecznie i nieumiejętnie nawożone oraz źle uprawiane mogą stracić swoją żyzność i odwrotnie gleby dotychczas słabe mogą stać się żyznymi przez regularne i właściwe nawożenie oraz właściwą uprawę roli.

Powierzchnia ziemi stale ulega różnorodnym zanieczyszczeniom powodowanym przez zmianę erozję wodną i eoliczną oraz nieprawidłowe użytkowanie gruntów rolnych, a pyły i gazy dostające się do powietrza atmosferycznego potem opadają w postaci kwaśnych deszczów. Ponadto stała presja procesów cywilizacyjnych powoduje zajmowanie nowych terenów dla potrzeb działalności gospodarczej i zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną. W konsekwencji stałemu pomniejszeniu ulega areał gruntów użytkowanych przyrodniczo i posiadających naturalny charakter.

4.2.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Zbiorowiska leśne

Lasy na terenie miasta Pyskowice, według danych zawartych w pracowaniu L. Langhamera (1990) przy końcu lat 80-tych XX w. stanowiły 6,6 % całkowitej powierzchni miasta. Lasy łągowo-jesionowe na obszarze miasta zajmują siedlisko wilgotne, na glebach typu Fluvisole. Należą do nich gleby hydrogeniczne oraz bagienne. Zespół ma budowę jednowarstwową, gdzie warstwę drzew tworzą olsza czarna z niewielką domieszką dębu szypułkowego (*Quercus robur*), brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*), czasami topoli osiki (*Populus tremula*). Runo jest skąpe w typowe rośliny łąkowe, występują tam gatunki nitrofilne takie jak: glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*) i podagrycznik zwyczajny (*Aegopodium podagraria*).

Zbiorowisko to aktualnie występuje na terenie miasta w rozproszeniu, wzdłuż całej doliny Dramy, gdzie panują sprzyjające warunki. Lasy te są wybitnie zantropogenizowane. Występują one także wzdłuż doliny ciek Pniówka, na północ od zbiornika Dzierżno Małe, w zachodniej części miasta. Również we wschodniej części miasta w dolinie potoku Łubia spotkać można stosunkowo dobrze zachowane niewielkie fragmenty tego zbiorowiska. Zarośla łożowe miejscami towarzyszą zbiorowiskom łągowym. Najczęściej spotykanymi gatunkami są tu: wierzba szara (*Salix cinerea*) i wierzba uszata (*Salix aurita*), w runie występują gatunki olsowe.

Na północny-wschód od zbiornika Dzierżno Małe i na południe od Paczynki występują jedyne niewielkie fragmenty kompleksów leśnych, stanowiące las mieszany o charakterze antropogenicznym. W zbiorowisku tym dominuje głównie brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), w domieszce spotkać można dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), topolę osikę (*Populus tremula*), świerk pospolity (*Picea abies*), modrzew europejski (*Larix decidua*). Wiek niektórych drzew szacuje się na ok. 70 lat. Na tym terenie, wzdłuż drogi, występuje także topola biała (*Populus alba*) i robinia akacjowa (*Robinia pseudacacia*). Warstwę krzewów stanowią: leszczyna pospolita (*Corylus avellana*), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaeus*), wierzba krucha (*Salix fragilis*), dziki bez czarny (*Sambucus nigra*). W runie występuje zawilec gajowy (*Anemona nemorosa*), fiolek leśny.

Sposób gospodarowanie lasów państwowych wynika z aktualnie obowiązującego operatu urzędniowego dla nadleśnictwa i obejmuje następujące kategorie prac:

1. Użytkowanie rębne:
  - a) cięcia przygodne (wiatrołomy, śniegołomy, okiść),
  - b) planowe rębne.
2. Użytkowanie przedrębne (czyszczenia, trzebieże)
3. Hodowla lasu:
  - a) zalesienia i odnowienia pod osłonę,
  - b) melioracje agrotechniczne,
  - c) pielęgnacja gleby.

Powyższe wytyczne odnoszą się bezpośrednio do wdrażanego proekologicznego modelu gospodarki leśnej w Lasach Państwowych, którego głównym celem jest zrównoważenie zadań z zakresu pozyskania drewna z ochroną i hodowlą lasu oraz z zagospodarowaniem rekreacyjno – turystycznym i edukacją ekologiczną.

Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna:

Do walorów krajobrazowych Pyskowic należą powierzchnie leśno-jeziorne Dzierżna Małego, szeroka dolina Dramy i otwarte przestrzenie pól uprawnych i łąk. Powierzchnię urozmaicają głęboko wcięte doliny potoków.

4.3. Wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

4.3.1. Wody

4.3.1.1. Wody powierzchniowe

Miasto Pyskowice położone jest w dolinie rzeki Drama, w zlewni rzeki Odry. Koryto Dramy zasilają potoki min. Potok Pniowski. Przez teren miasta przebiega droga wodna jaka stanowi Kanał Gliwicki. Na terenie Pyskowic, w południowo – zachodniej części, zlokalizowany jest sztuczny zbiornik wodny Dzierżno Małe oraz część Jeziora Dzierżno Duże. Dzierżno Małe jest sztucznym zbiornikiem na rzece Dramie natomiast jezioro Dzierżno Duże zlokalizowane jest na rzece Kłodnicy.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są zanieczyszczenia antropogeniczne, będące wynikiem działalności człowieka. Dzieli się je na:

- zanieczyszczenia obszarowe są to trafiające ze spływami wód opadowych i roztopowych do cieków powierzchniowych nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin i ścieki bytowe

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania

- gospodarcze z terenów nieskanalizowanych. Zanieczyszczenia te są trudne do oszacowania i kontrolowania ale mają znaczny wpływ na stan czystości wód powierzchniowych,
- zanieczyszczenia punktowe tj.: ścieki komunalne i przemysłowe.

Ocenę jakości wód powierzchniowych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Na terenie gminy Pyskowice prowadzi się pomiary jakości wód powierzchniowych na rzece Dramie w 2 punktach pomiarowych:

- Drama od Grzybowieckiego Potoku do zbiornika Dzierżno Małe na 3,1 km rzeki,
- Drama w obrębie Grzybowieckiego Potoku do ujścia na 0,1 km rzeki.

Ocena jakości wód powierzchniowych w latach 2006-2007 („Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych województwa śląskiego w 2007 r.”, WIOŚ, Katowice, marzec 2008 r.)

Lp.	Nazwa	Nazwa punktu kontrolnego	Oceny jakości wód wg monitoringu			
			2006		2007	
			DIAG*	OP**	DIAG*	OP**
1.	Drama od Grzybowieckiego Potoku do zbiornika Dzierżno Małe na 3,1 km rzeki	Drama wpływ do zbiornika Dzierżno Małe		V		IV
2.	Drama w obrębie Grzybowieckiego Potoku do ujścia na 0,1 km rzeki	Drama wypływ ze zbiornika Dzierżno małe poniżej ujścia Pniówki	IV		V	

*ocena wg rozporządzenia MŚ z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U. Nr 32, poz. 284) – rozporządzenie utraciło moc 1 stycznia 2005 r., DIAG – monitoring diagnostyczny, ocena na podstawie 43 wskaźników jakości wody,

**OP – monitoring operacyjny, ocena na podstawie 30 wskaźników jakości wody,

4.3.1.2. Wody podziemne

Obszar Pyskowic należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną B. Paczyńskiego (1995), do regionu śląsko-krakowskiego (XII), subregionu triasu śląskiego (XII₁), rejonu gliwickiego - 450 (XII_{1B}).

Warunki geologiczne gminy Pyskowice sprzyjają występowaniu na jej terenie głównych zasobów wód podziemnych zgromadzonych w utworach węglanowych triasu oraz częściowo w utworach czwartorzędowych.

Poziom triasowy tworzy jeden z głównych zbiorników Wód Podziemnych - GPW nr 330 Gliwice. Jest to zbiornik o powierzchni 429,84 km² w ośrodku szczelinowo – krasowym o wysokiej klasie czystości. Średnia głębokość ujęć wynosi 201,17 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 108 tys. m³/d. Obejmuje on swoim zasięgiem gminę Pyskowice oraz fragment gmin Toszek i Rudzieniec.

Ponadto zasoby wód podziemnych występują w utworach piaszczystych czwartorzędu i związane są z kopalnymi dolinami rzeki Dramy. Poziom czwartorzędowy tworzy GPW nr 351 Pyskowice. Ze względu na łatwość migracji zanieczyszczeń powierzchniowych wody tego poziomu mają niższą klasę czystości niż w utworach triasowych. Częstym składnikiem wód w utworach czwartorzędu są: żelazo, związki azotu, fosforany (V).

Zanieczyszczenia wód podziemnych mogą mieć różne pochodzenie. Najważniejsze z nich to: antropogeniczne, neogeniczne i poligeniczne.

Zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego to zanieczyszczenia będące wynikiem działalności człowieka. Stanowią one około 40 % wszystkich zanieczyszczeń wód podziemnych.

Największy wpływ na stan wód podziemnych na terenie gminy Pyskowice mają:

- składowiska odpadów (m.in. nieczynne składowiska: Hałda Hutnicza „Czerwionka” na którym składowane są odpady pohutnicze Huty Łabędy i ZM „Bumar Łabędy” i odpadów komunalnych przy ul. Piaskowej oraz składowisko odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej w Pyskowicach-Zaolszanach),
- zrzuty ścieków do wód powierzchniowych,
- dzikie wysypiska odpadów,
- stosowane w produkcji rolnej nawozy oraz środki ochrony roślin,
- odpady ściekowe.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice *część „A” uwarunkowania*

Teren Pyskowic jest obszarem wymagającym najwyższej ochrony (ONO) wód podziemnych. Szczególnie związane jest to z ograniczeniem swobodnej lokalizacji inwestycji w obszarze zasobowym ujęć wody.

Miasto Pyskowice zaopatrywane jest w wodę do picia m.in. z ujęć wód podziemnych piętra triasowego reprezentowanego ujęcie „Zawada”, w skład którego wchodzi pięć studni podstawowych:

Zawada II, Zawada IV, Jelina, Pyskowice A oraz z jednej studni rezerwowej Zawada V13.

Fakt ten wymusza podejmowanie działań zapobiegających możliwości zanieczyszczenia zasobów wód podziemnych.

4.3.2. Złoża kopalin

Na terenie Miasta Pyskowice nie ma udokumentowanych i opisanych złóż surowców nadających do wydobycia. Aktualnie na terenie Pyskowic nie jest prowadzona eksploatacja żadnych kopalin.

4.3.3. Ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

4.3.3.1. Ogólne zasady ochrony środowiska

Największy stopień zanieczyszczenia atmosfery występuje w rejonie Czerwonki, gdzie głównych źródeł zanieczyszczeń należy zaliczyć położone w obrębie miasta Gliwice: Hutę Łabędy, Walcownię Metali Łabędy oraz na pozostałym obszarze miasta zanieczyszczenia związane z komunikacją samochodową.

Dla osiągnięcia istotnej poprawy wymagane są działania dotyczące modernizacji zakładów przemysłowych, przebudowy i rozbudowy zawodowych źródeł zaopatrzenia w ciepło oraz zasadniczej rozbudowy układu komunikacyjnego poprzez realizację dróg i ulic o charakterze opaskowym/obwodowym. Jednym z elementów poprawy warunków środowiska naturalnego będzie również ograniczenie uciążliwości hałasu powodowanego przez komunikację i przemysł.

Działalność w tym zakresie polegać będzie na eliminowaniu ruchu tranzytowego z terenów mieszkaniowych, zastosowaniu ekranów i zieleni izolacyjnej oraz modernizacji zakładów położonych w obrębie zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej użytkowników komunalnych i przemysłowych, może zdecydowanie poprawić stopień czystości wód, gdzie obecny stan jest niezadowolający. Dążenie do osiągnięcia III klasy czystości rzeki Dramy i jej dopływów wymaga działań na terenie całej zlewni.

4.3.3.2. Ochrona terenów przyrodniczo cennych i występującej tam ornitofauny

Proponuje się do ochrony następujące tereny:

1. Agrocenoza, fragmenty lasu, zadrzewienia i jezioro Dzierżno-Małe.
Proponowana forma ochrony - obszar krajobrazu chronionego.
2. Las Mikuszowina i przyległe tereny.
Zaleca się powstrzymanie wycinki starych drzewostanów - buczyn, olszyn i resztek grądów oraz przebudowę niektórych drzewostanów zgodnie z siedliskiem.
Proponowana forma ochrony - zespół przyrodniczo-krajobrazowy.
3. Las Dzierżno i przyległe tereny.
Zaleca się powstrzymanie wycinki starych drzewostanów - buczyn, olszyn i resztek grądów oraz przebudowę niektórych drzewostanów zgodnie z siedliskiem.
Proponowana forma ochrony - zespół przyrodniczo-krajobrazowy.
4. Łąki nad rzeką Drama.
Proponowana forma ochrony - zespół przyrodniczo-krajobrazowy
5. Kompleks zadrzewień przy ul. Czechowickiej.
Wskazane zachowanie obecnego charakteru użytkowania.
Proponowana forma ochrony - użytek zielony.
6. Zadrzewienia przy drodze krajowej nr 40.
Zalecane utrzymanie i o ile możliwe ochrona przy modernizacji drogi.
7. Park przy ul. Toszeckiej/ Gliwickiej razem z przyległym cmentarzem
Proponowana forma ochrony - obszar krajobrazu chronionego.
8. Dolina Potoku Pniowskiego.
Teren ten należy zachować w obecnej strukturze
9. Cmentarz przy ul. Cmentarnej.
Proponowana forma ochrony – ochrona konserwatorska
10. Cmentarz Centralny.
Cmentarz o powierzchni około 20 ha, z dużą ilością drzew.
Proponowana forma ochrony - zachowanie Cmentarza w obecnej postaci.

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

11. Cmentarz Żydowski
Nieczynny cmentarz z dużą ilością drzew.
Proponowana forma ochrony – zachowanie w obecnej postaci.
12. Ogródki działkowe.
Należy zachować stare drzewa i pozostawić istniejący układ ogrodów
Proponowana forma ochrony - użytek ekologiczny.
13. Stare drzewa przy „Liceum”.
Proponowana forma ochrony - zachowanie w obecnej postaci.
14. Zadrzewienia wokół kościoła.
Proponowana forma ochrony - zachowanie obecnej struktury przyrodniczej powierzchni.
15. Pola uprawne – kompleksy otwarte.
Teren należy pozostawić w obecnym stanie
Proponowana forma ochrony - obszar krajobrazu chronionego..
16. Park przy placu 1-Maja.
Park z licznymi okazałymi drzewami
Utrzymanie jakom terenu zieleni z dopuszczeniem wymiany drzewostanu,
17. Zadrzewienia wzdłuż ulicy Piaskowej.
Utrzymanie istniejącego drzewostanu,
18. Pola uprawne. Tereny te stanowią kierunkowe rezerwy dla lokalizacji różnego rodzaju funkcji, w tym ośrodki o wysokiej technologii, cmentarz i inne. Udostępnienie terenów związane z wyprzedzającą realizacją układu komunikacyjnego i uzbrojenia oraz wykorzystaniem terenów przewidzianych do realizacji w pierwszej kolejności.
Proponowana forma ochrony: rezerwa pod zainwestowanie z ograniczeniami wynikającymi z wartości krajobrazowych.
19. Łąki nad rzeką Drama.
Ochrona części pozostałych po uwzględnieniu przebiegu projektowanego ciągu komunikacyjnego

Wyżej wyodrębnione tereny przyrodniczo cenne, o skrajnie różnej wielkości i charakterze, stanowią dla miasta ważne tereny otwarte o łącznej powierzchni miasta ok. 35 %.

Należy działać na rzecz zachowania tych terenów uwzględniając ich obecność w projektowaniu zagospodarowania przestrzennego miasta i sukcesywnie zabezpieczyć je prawnie jako rezerwy przyrody, obszary krajobrazu chronionego, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne.

4.3.3.3. Zieleń urządzona

Zieleń urządzona, w tym parki, zieleńce, lasy i zadrzewienia o charakterze rekreacyjnym oraz zieleń towarzysząca zabudowaniom, stanowi ważny składnik Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH) miasta, a dodatkowo – *konieczna jest ochrona przed zabudową terenów zadrzewionych*, łąk, ogrodów, ważnych dla prawidłowej gospodarki zasobami przyrody w skali lokalnej.

Oceniając zasoby zieleni urządzonej w mieście oraz zamierzenia w tej dziedzinie, wyciągnąć można następujące wnioski:

1. ■ Znaczący wzrost powierzchni zieleni urządzonej, w tym izolacyjno-osłonowej, związany z inwestycjami rekreacyjno-wypoczynkowymi
2. ■ Konieczność uzupełnienia lub wymiany składu gatunkowego zieleni przydrożnej — w celu poprawy estetyki miasta oraz stworzenia osłony izolacyjnej.

4.3.3.4.. Ochrona przyrody

Ustawa o ochronie przyrody w aktualnej wersji wymienia kilka form indywidualnej ochrony przyrody ożywionej. Pominąwszy formy niemożliwe, bądź niewskazane do tworzenia na terenie miasta Pyskowice, ze względu na jej specyfikę, ich lista zamyka się w czterech punktach:

- 1) pomniki przyrody,
- 2) użytki ekologiczne,
- 3) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- 4) rezerwy przyrody

Do chwili obecnej nie powołano żadnych spośród wymienionych form na terenie gminy.

4.3.3.5. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Poza ochroną cennych przyrodniczo obiektów i obszarów ustawa o ochronie przyrody przewiduje również ochronę gatunkową dla elementów flory i fauny, których listę zawierają odpowiednie rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska. Celem tej ochrony jest: „...zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących,

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania

endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, jak też zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”.

Zasoby przyrody ożywionej i nieożywionej Gminy Pyskowice nie były dotychczas obiektem szczegółowego opracowania. Można stwierdzić, że szata roślinna jest zróżnicowana ze względu na różne sposoby użytkowania terenu w poszczególnych fragmentach Gminy. Istotne znaczenie mają:

1. Tereny leśne — pozbawione większych walorów przyrodniczych, tym nie mniej istotne z punktu widzenia potencjalnego znaczenia, jako miejsca bytowania niektórych gatunków przywiązanych do terenów leśnych.
2. Tereny rolnicze — o istotnych walorach krajobrazowych, jednak pozbawione cennych zbiorowisk roślinnych z punktu widzenia występowania rzadkich i zagrożonych gatunków roślin (występują głównie zbiorowiska z klasy *Stellarietea mediae*). Ważne również ze względu na bytowanie wielu cennych gatunków ornitofauny.
3. Cieki i zbiorniki wodne — generalnie są one znacznie przekształcone i nie wykazują większych walorów.

Z terenu Gminy oraz z najbliższego jej otoczenia notowano 2 gatunki roślin objętych częściową ochroną gatunkową. Należą do nich:

1. Goździk kropkowany (*Dianthus deltoides*)
2. Kruszyna pospolita (*Frangula alnus*)

4.3.3.6. Ochrona obszarów i obiektów przyrodniczych

Przeprowadzone analizy, wykazały szereg cennych przyrodniczo obszarów i obiektów. Są one rozmieszczone w różnych częściach miasta. Ochrona wszystkich nie jest możliwa, ale spośród nich da się wyłonić obszary o dużej bioróżnorodności, skupiające dużą ilość cennych z punktu widzenia ochrony przyrody gatunków, pozostających jednocześnie w stabilnych układach. Tereny te kwalifikują się do objęcia odpowiednimi formami ochrony.

Proponowane małoobszarowe formy ochrony przyrody na terenie miasta Pyskowice

L.p.	Nazwa obiektu	Forma ochrony	Lokalizacja	Cel ochrony, uwagi
1	2	3	4	5
1	Obszar leśno-łąkowy „Mikuszowina” (fragment)	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	Mikuszowina	Dobrze zachowane zbiorowiska borowe, bogate florystycznie łąki zróżnicowane siedliskowo od mokrych do świeżych oraz torfowisko przejściowe
3	„Wilgotne łąki” (fragment — w obrębie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Obszar doliny „rzeki Dramy”)	Użytek ekologiczny	Dolina rzeki Dramy	Teren z dużym udziałem zbiorowisk łąkowych i szuwarowych, zróżnicowanych w zależności od siedlisk

Utworzenie proponowanych zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz użytków ekologicznych w jego obrębie stworzy możliwość ochrony prawnej całych ekosystemów i ich kompleksów a także pozwoli na zachowanie wysokich walorów krajobrazowych pewnych fragmentów Pyskowic

4.3.3.7. Ochrona przeciwpowodziowa

W zakresie poprawy zabezpieczenia przeciwpowodziowego, wymagane jest:

1. zwiększenie retencji korytowej głównych potoków oraz ich dopływów poprzez zabiegi związane z udrożnieniem przepływów w obrębie koryt, mostów i przepustów
2. wskazanie obszarów doliny rzeki Dramy do zalania w razie powodzi - retencja poza polderami,
3. zwiększenie punktów wodowskazowych na rzece Dramie i jej dopływach oraz modernizacja sieci obserwacyjnej.

4.3.3.8. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisję zorganizowaną pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisję niezorganizowaną pochodzącą przede wszystkim ze spalania na powierzchni ziemi (wypalanie traw, itp.),
- emisję niezorganizowaną ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi).

Zanieczyszczenia powietrza na terenie miasta Pyskowice spowodowane są głównie przez następujące czynniki:

- emisję zorganizowaną pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych,
- duże zagęszczenie zabudowy (niska emisja, utrudnione warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń),
- emisję niezorganizowaną,
- gęstą sieć dróg,
- emisję transgraniczną (spoza terenu gminy).

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza w procesach przemysłowych są procesy spalania paliw dla potrzeb technologicznych oraz grzewczych. Przyczynami tego są przede wszystkim przestarzałe urządzenia wytwórcze, nisko sprawne instalacje ochrony środowiska, jak też spalanie niskiej jakości paliw.

Praktycznie wszystkie składniki spalin, z wyjątkiem azotu i pary wodnej są zanieczyszczeniami powietrza. Część z nich należy do składników mniej toksycznych, choć wywołujących dalekosiężne skutki klimatyczne, ale pozostała większość to bardzo szkodliwe związki bezpośrednio zagrażające człowiekowi, zwierzętom i roślinności.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowódz, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne oraz związki węgla elementarnego w postaci sadzy. Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i benzo(a)piren, który uznawany jest za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych, co przy występujących stężeniach stwarza istotne ryzyko zdrowotne dla mieszkańców. Przy spalaniu odpadów z produkcji tworzyw sztucznych opartych na polichloroku winylu do atmosfery mogą dostawać się substancje chlorowcopochodne, a wśród nich dioksyny i furany.

Oprócz szkodliwego oddziaływania na środowisko naturalne i zdrowie ludzi, emisje zanieczyszczeń do powietrza powodują straty gospodarcze. Stopień oddziaływania na środowisko zależy od wielu czynników oraz od odporności organizmów na zanieczyszczenia. Również nie do pominięcia są czynniki klimatyczne takie jak: temperatura, nasłonecznienie, wilgotność powietrza czy prędkość wiatru. Żadne z zanieczyszczeń nie występuje pojedynczo, w formie wyizolowanej i rzadko które nie podlega w powietrzu dalszym przemianom. Poza tym w działaniu zanieczyszczeń na organizmy żywe obserwuje się występowanie zjawiska synergizmu, tj. działania skojarzonego, wywołującego efekt większy, niżby to wynikało z sumy efektów poszczególnych składników.

Ze źródeł emisji poza przemysłowych coraz istotniejszą rolę odgrywają źródła emisji niskiej związanej z eksploatacją w okresie zimowym palenisk węglowych z kotłowni wbudowanych w domach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Paliwa stałe są i jeszcze przez długi okres czasu będą podstawowym nośnikiem energii, wobec czego szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienia ograniczenia emisji zanieczyszczeń w procesie ich spalania, a więc na kierunki modernizacji samych źródeł ciepła, substytucję paliw, wprowadzenie nowych technik i technologii spalania, a także sprawdzone metody oczyszczania spalin i utylizacji odpadów paleniskowych. Należy zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania czystych źródeł energii oraz źródeł odnawialnych. Racjonalizacja wytwarzania i użytkowania ciepła jest najprostszą i najefektywniejszą metodą ochrony środowiska w wyniku bezpośredniego ograniczenia zużycia paliwa.

Na terenie miasta część budynków wielorodzinnych podłączonych jest do sieci centralnego ogrzewania.

Drugim źródłem emisji jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach budowlanych, w kolejnictwie, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

powstająca w obrocie tymi paliwami występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są węglowodory.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Czynnikiem w znacznym stopniu oddziałującym na poziom życia jest stan czystości powietrza. W ochronie powietrza przed zanieczyszczeniem występują dwa główne problemy o różnym stopniu trudności i różnych barierach utrudniających lub ograniczających ich rozwiązywanie.

Pierwszym jest zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza substancjami pyłowymi, powstającymi w wyniku spalania paliw i stosowania różnych technologii przemysłowych. Drugi problem to zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza substancjami gazowymi. Zanieczyszczenia to substancje, które ze względu na swoje właściwości zmieniają średni skład atmosfery. Substancje te są usuwane z atmosfery poprzez procesy fizyczne albo poprzez reakcje chemiczne, w których powstają inne związki będące często również zanieczyszczeniami tzw. zanieczyszczenia wtórne lub dzięki procesom biologicznym.

Wnioski

Działania zmierzające do ograniczenia emisji substancji szkodliwych do powietrza należy prowadzić w kilku kierunkach.

- Dla obniżenia niskiej emisji obszarowej z lokalnych źródeł ciepła, jako najbardziej uciążliwej dla środowiska, należy poddawać procesowi termorenowacji budynki.
- Modernizować kotłownie lokalne.
- W zakresie edukacji ekologicznej należy ukierunkować się na poprawę sposobu komunikowania się ze społeczeństwem, co zmierza do uzyskania większej akceptacji systemów zaopatrzenia w ciepło.
- W zakresie ograniczenia emisji zorganizowanej należy przestrzegać obowiązujące przepisy w zakresie ochrony powietrza.
- Zapewnić możliwość lokalizacji dla obiektów przemysłowych i produkcyjnych poprzez podporządkowanie struktury przestrzennej miasta
- Ustalić, iż w planach zagospodarowania przestrzennego zostaną wydzielone tereny pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej, zakładów rzemieślniczych (mogących być potencjalnymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza).
- Na nowych terenach nie dopuszczać lokalizacji obiektów zawsze znacząco oddziałujących na środowisko.
- W zakresie ograniczenia emisji ze środków transportu należy modernizować układ komunikacyjny gminy i wyprowadzić ruch tranzytowy poza obszar gęstej zabudowy.

4.3.3.9. Ochrona przed hałasem

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Dopuszczalne wartości poziomu hałasu w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r., Dz.U. 2012, poz. 1109). Wartości obowiązujące dla terenów omawianych i sąsiadujących z rozpatrywanymi podano w poniższej tabeli.

Dopuszczalny poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby:

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia a równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najniższym korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najniższym korzystnej godzinie nocy
a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska	50	45	45	40

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

b) Tereny szpitali poza miastem				
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- 1)Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2)W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- 3)Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Obiekty przemysłowe, ruch drogowy i kolejowy, stanowią główne źródła emisji hałasu do środowiska, a tym samym kształtują klimat akustyczny w rejonie ich oddziaływania. Hałas wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek, może prowadzić do częściowej lub całkowitej utraty słuchu. Ponadto powoduje poważne zmiany psychosomatyczne, jak zagrożenie nadciśnieniem, zaburzenia nerwowe, zaburzenia w układzie kostno-naczyniowym.

Na terenie miasta mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny tych terenów, z drugiej strony występują miejsca, które nie są narażone na jakąkolwiek formę oddziaływania akustycznego związanego z działalnością człowieka.

Hałas przemysłowy

Ponadto funkcjonują podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym w tym jednostki handlu detalicznego, spółki prawa handlowego, osoby fizyczne.

Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, czepnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

Hałas drogowy

Każdy układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Układ drogowy miasta Pyskowice powiązany jest z sołectwami gminy, ośrodkami o randze lokalnej Zbrostawice, Toszek i Wielowieś) i regionalnej (miasto powiatowe Gliwice), a pośrednio z ośrodkami o znaczeniu wojewódzkim (Katowice). Powiązania te zapewniają:

- z miastem powiatowym Gliwice oraz z Poznaniem - droga wojewódzka nr 901,
- z Bytomiem i Opolem, droga krajowa nr-904
- z Kędzierzynom-Koźlem, droga krajowa nr-40

Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w mieście. Znaczną część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania

- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do 22⁰⁰ włącznie,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- wzrost populacji zamieszkałych przy głównych drogach i ulicach,
- wzrost uciążliwości hałasu na terenach wypoczynkowych.

Hałas kolejowy

Przez gminę przebiega linia kolejowa o znaczeniu ponadregionalnym. W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowej przekracza dopuszczalną wartość 50dB w odległości do około 80m od osi torów. Generalnie w całej Polsce hałas kolejowy kształtuje się na jednakowym poziomie. Lokalnie mogą wystąpić niekorzystne zmiany ze względu na:

- stanu infrastruktury (torowiska),
- prędkości przejazdu,
- rodzaju taboru kolejowego,
- stanu taboru kolejowego,
- położenia torowiska (nasyp, wawóz, teren płaski).

Wnioski

Realizując działania w zakresie poprawy klimatu akustycznego w aspekcie ochrony środowiska przed hałasem należy dążyć by:

- działania na rzecz ochrony środowiska przed hałasem skoncentrować na obniżeniu uciążliwości powodowanych przez komunikację,
- działaniami zapobiegawczymi objąć trasy komunikacyjne podejmując inwestycje drogowe w dziedzinie infrastruktury,
- ograniczyć rozprzestrzenianie się hałasu komunikacyjnego w drodze przedsięwzięć technicznych (zadrzewienia, ekrany akustyczne, wymiana okien),
- modernizując drogi doprowadzić je do parametrów zbliżonych do normatywnych o określonej strukturze nawierzchni (asfalty porowate, „ciche asfalty”),
- dążyć do utrzymania ruchu tranzytowego poza terenami mieszkaniowymi i terenami atrakcyjnymi pod względem krajobrazowym,
- rozbudowę istniejących oraz budowę nowych parkingów prowadzić z utrzymaniem standardów ochrony przed hałasem,
- dla terenów rekreacyjnych wytyczyć ścieżki rowerowe,
- zapewnić możliwość lokalizacji dla obiektów przemysłowych i produkcyjnych poprzez podporządkowanie struktury przestrzennej gminy,
- ustalić, iż w planach zagospodarowania przestrzennego zostaną wydzielone tereny pod realizację zorganizowanej działalności inwestycyjnej, zakładów rzemieślniczych (mogących być potencjalnymi źródłami hałasu do środowiska),
- na wyznaczonych terenach nie dopuszczać lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska ze względu na profil działalności lub technologię produkcji, która może stanowić potencjalne źródło hałasu,
- dla istniejących obszarów zabudowy mieszkaniowej postuluje się likwidację lub ograniczenie działalności gospodarczej uciążliwej dla środowiska pod względem akustycznym,
- przyjąć, iż w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnione będzie kształtowanie klimatu akustycznego,
- tam gdzie występują małoobszarowe formy ochrony przyrody (pomniki przyrody, zespół przyrodniczo-krajobrazowy czy użytek ekologiczny) postuluje się likwidację lub ograniczenie działalności gospodarczej uciążliwej dla środowiska pod względem akustycznym.

4.3.3.10. Ochrona terenów przyrodniczo cennych i występującej tam ornitofauny

Teren zamknięty granicami administracyjnymi miasta Pyskowice w stanie istniejącym charakteryzuje się bardzo niewielkim udziałem lasów, dużym natomiast użytków rolnych. Tereny o wysokich walorach przyrodniczych obejmują niektóre fragmenty lasów, pod warunkiem użytkowania zgodnie z charakterem siedliska, oraz pewne niewielkie fragmenty łąk kośnych, w sytuacji użytkowania ekstensywnego, ale stałego. Generalnie obiekty przyrodniczo cenne skupione są w zachodniej części miasta, nie wykazują wielkiego bogactwa florystycznego, co spowodowane jest dominacją siedlisk borowych, są natomiast miejscem bytowania stosunkowo licznej fauny i umożliwiają w miarę swobodną jej migrację, ze względu na kontakt z większymi kompleksami leśnymi. Cennym elementem środowiska przyrodniczego Pyskowic są wszelakiego rodzaju zbiorniki wodne rzeka Drama oraz cieki.

W ich rejonie mamy do czynienia z największą różnorodnością gatunków. Ogólnie obszar miasta Pyskowice charakteryzuje się warunkami przyrodniczymi ukształtowanymi pod wpływem silnej

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

antropopresji. Pomimo to, jak wykazały badania, istnieje tu grupa obiektów o wysokich walorach przyrodniczych.

Rozpatrując zbiorowiska (asocjacje) roślinne spotykane na terenie miasta Pyskowice, należy stwierdzić, że są one w dużej mierze zdegenerowane, aczkolwiek istnieją płaty roślinności w miarę dobrze zachowane, charakteryzujące się udziałem rzadkich gatunków.

W celu zachowania ich obecnego charakteru należy nie dopuścić do zainicjowania procesów sukcesyjnych, zachowując dotychczasowy sposób użytkowania, w przypadku zbiorowisk wodnych nie można dopuścić do gwałtownych zmian składu chemicznego wody, ani do dalszych regulacji ich koryt.

5. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1. Określenie stref ochrony konserwatorskiej:

Wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej ma na celu ochronę, utrzymanie i zachowanie najwartościowszych elementów zabytkowych i kulturowo-krajobrazowych. Nie wyklucza to wprowadzania nowych funkcji, nowej zabudowy lub modernizacji starej - jednakże z zachowaniem wymogów konserwatorskich.

Na terenie Pyskowic wprowadzono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

STREFA "A" - ścisłej ochrony konserwatorskiej i rekonstrukcji historycznego układu. Została wyznaczona na terenach szczególnie wartościowych w skali miasta i regionu, o dobrze zachowanych elementach historycznej struktury przestrzennej. W jej obrębie obowiązuje priorytet wymogów konserwatorskich. Obowiązuje ochrona zabytkowego układu urbanistycznego (rozplanowanie ulic i placów, historyczne podziały parcelacyjne, zachowanie linii zabudowy, lokalizacja poszczególnych elementów układu urbanistycznego np. kaplic, itd.) W obrębie strefy istnieje możliwość wprowadzania nowej zabudowy i funkcji - zgodnie z zasadami ochrony konserwatorskiej.

STREFA "B" - pośredniej ochrony konserwatorskiej wyznaczona została na terenach o zachowanej historycznej zabudowie, częściowo przekształconej. Na terenie strefy "B" obowiązuje rygor utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania zabytkowej zabudowy oraz innych historycznych elementów krajobrazu kulturowego (np. kaplice i krzyże przydrożne, aleje, zabytkowe obiekty przemysłu i techniki). W porównaniu do strefy "A" - w strefie "B" istnieje możliwość większych przekształceń przestrzennych.

STREFA "E" - ochrony ekspozycji zabytkowych zespołów (sylwety, dominanty). Obejmuje tereny związane ze strefami ochrony konserwatorskiej "A", "B", "K" lub z pojedynczymi obiektami stanowiącymi historyczne dominanty przestrzenne miasta. Strefa "E" wyznaczana jest w celu ochrony widokowej krajobrazu. Obowiązuje wymóg dostosowania skali i formy nowej zabudowy do historycznego otoczenia, z zachowaniem i podkreśleniem istniejących linii widokowych lub też ewentualnie całkowity zakaz wprowadzania nowej zabudowy lub wysokich zadrzewień.

STREFA "K" - ochrony krajobrazu. Obejmuje tereny zachowanego krajobrazu kulturowego, jak również tereny zabytkowych parków i cmentarzy. Na obszarze strefy "K" zaleca się ochronę zarówno elementów zabudowy jak i elementów środowiska przyrodniczego (np. starodrzew).

STREFA "W" - ochrony archeologicznej. Obejmuje tereny potencjalnych stanowisk archeologicznych. Dla gminy Pyskowice jest to przede wszystkim obszar średniowiecznego miasta. Na terenie strefy "W" obowiązuje wymóg nadzoru archeologicznego nad wszystkimi pracami ziemnymi związanymi z inwestycjami (np. zmiana nawierzchni, prowadzenie lub remonty sieci podziemnych, wykopy pod fundamenty i inne).

5.2. Charakterystyka poszczególnych rejonów miasta oraz wyznaczenie obszarów i obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej

5.2.1. STARE MIASTO (w obrębie średniowiecznych obwarowań)

Na terenie starego miasta w Pyskowicach wyznaczono strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej "A" oraz strefę ochrony archeologicznej "W" - o pokrywających się granicach. (na terenach obrzeżnych integralnie związanych z Starym Miastem wyznaczono strefę ochrony krajobrazu „K” oraz ochrony ekspozycji „E”).

Granica stref przebiega od strony zachodniej wzdłuż granicy działek przy ul. Armii Krajowej 21 i 19, przecina ulicę Armii Krajowej na wysokości skarpy skweru zlokalizowanego po północnej stronie ulicy, wzdłuż skweru do ulicy Szpitalnej, ulicą Szpitalną w kierunku północnym a następnie skręca w kierunku wschodnim wzdłuż północnej granicy działki przy ul. Armii Krajowej 22, a następnie tyłami zabudowy pl. Poniatowskiego 3 i 5 i wzdłuż tylnej elewacji budynku przy ul. Poniatowskiego 3. Dalej w kierunku północnym wzdłuż granicy działki szkolnej, za budynek gospodarczy i dalej w kierunku wschodnim linią umowną do ulicy Osiedlowej. Następnie granica przebiega wzdłuż południowej granicy skweru Piłsudskiego do granicy posesji przy ul. Poniatowskiego 6, a następnie linią umowną w odległości ok. 25m od ulicy Poniatowskiego. Od strony wschodniej granica przebiega wzdłuż granicy posesji przy

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

ul. Wyszyńskiego 19, przecina ulicę i wzdłuż zachodniej elewacji pawilonu "Hermes" w kierunku południowym i linią umowną w kierunku zachodnim poprowadzoną w odległości ok. 20-25m od ulicy Sienkiewicza do granicy cmentarza przy kościele ewangelickim. Następnie wzdłuż ogrodzenia cmentarza ewangelickiego, po granicach działek - do południowej granicy cmentarza przy ul. Cmentarnej, następnie po tyłach zabudowy ul. Cmentarnej do ul. Armii Krajowej.

SPIS OBIEKTÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ:

- ul. Armii Krajowej - kościół p.w. św. Stanisława
- ul. Armii Krajowej 1-Ia, I, 2,3,4, 8, 7, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 20,22
- ul. Ks Bończyka I, 2,3,11,12
- ul. Górnicza 3, 5
- ul. Hutnicza 3,4, 12,13
- ul. Kościelna 3, 4, 6, 13
- ul. Miarki I5.16
- pl. Miarki 1,2,4,6,7
- ul. Poniatowskiego 3, 5, 6, 9, 10, 11, 14, 15,16
- ul. Poniatowskiego - Szkoła Podstawowa nr 2
- pl. Poniatowskiego 3, 5
- ul. Powstańców Śląskich I, 3, 4, 5, 6
- ul. Powstańców Śląskich 7 - postulowany wpis do rejestru
- Rynek I, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8-9, 10-11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29
- ul. Sienkiewicza - kościół ewangelicki - postulowany wpis do rejestru
- ul. Sienkiewicza I, 3, 4, 8, 10,11, 19,30, 33
- ul. Tylna I, 2, 3,4
- ul. Kard. Wyszyńskiego I, 2-2a, 3, 5, 7, 9
- pl. Kard. Wyszyńskiego 4, 7

SPIS OBIEKTÓW O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH:

- ul. Armii Krajowej 6, 11,13-13a
- ul. Ks. Bończyka 7
- ul. Cmentarna 2,4, 5, 6
- ul. Górnicza 9, 10,13
- ul. Kościelna 2a, 8, 10
- ul. Miarki 2,4
- ul. Poniatowskiego I, 2, 3, 7, 8, 13
- pl. Poniatowskiego I
- ul. Powstańców Śląskich 2, 8
- ul. Sienkiewicza 7, 17, 32, 34
- pl. (Kard. Wyszyńskiego 6

5.2.2. PRZEDMIEŚCIE TARNOGÓRSKIE – MIERZEJÓW

Teren przedmieścia w części zachodniej objęty jest strefą "B" ochrony konserwatorskiej (do ulicy Gliwickiej i Wyzwolenia) oraz strefą "K" ochrony krajobrazu - za skrzyżowaniem w kierunku wschodnim.

SPIS OBIEKTÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ:

- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 14 (dawna poczta)
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 24 (budynek dyrekcji ZOZ, dawny sąd i więzienie) - postulowany wpis do rejestru
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 21 i 23
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 27 (Miejski Dom Kultury)
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 29, 31, 33, 34, 39, 40,
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 42 wraz z budynkiem gospodarczym
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 44 wraz z zabudową gospodarczą
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 53 wraz z zabudową gospodarczą
- ul. Kard. St. Wyszyńskiego 55
- stacja trafo przy ul. Kard. St. Wyszyńskiego 47
- kapliczka słupowa przy ul. Kard. St. Wyszyńskiego nr 35
- kapliczka słupowa przy ul. Kard. St. Wyszyńskiego 55
- krzyż przydrożny przy ul. Kard. St. Wyszyńskiego nr 12

SPIS OBIEKTÓW O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

- ul. Kard. S Wyszyńskiego 16, 19, 20, 22, 30
- ul. Kard. S Wyszyńskiego 36 wraz z budynkiem gospodarczym
- ul. Kard. S Wyszyńskiego 38
- ul. Kard. S Wyszyńskiego 41 wraz z zabudową gospodarczą
- ul. Kard. S Wyszyńskiego 43, 45, 46, 48, 50, 54, 56, 57, 59, 60, 65, 69, 70, 75, 75a, 83, 85, 87, 87a,
- ul. Kard. S Wyszyńskiego 89 wraz z zabudową gospodarczą

5.2.3. PRZEDMIEŚCIE UJAZDOWSKIE - UL. MICKIEWICZA

Powstałe na zachód od zespołu staromiejskiego wzdłuż drogi w kierunku na Ujazd i Toszek. Pierwotna zabudowa o charakterze zagrodowym, rozproszonym, została częściowo zatarta na skutek wprowadzenia współczesnej zabudowy blokowej - na północ od ul. Armii Krajowej do rozwidlenia z ul. Mickiewicza.

Zabudowa zlokalizowana wzdłuż ulicy Mickiewicza i częściowo Armii Krajowej posiada charakter zagrodowy, podobnie jak przedmieście tarnogórskie.

Wśród zabudowy wyróżnia się zespół szpitala przy ul. Szpitalnej 2 (wraz z budynkiem pogotowia ratunkowego).

OBIEKTY POD OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

- ul. Armii Krajowej 17, 19, 21
- ul. Armii Krajowej 22 (poczta)
- ul. Armii Krajowej 23, 25
- krzyż przydrożny na rozwidleniu ulic Armii Krajowej i Mickiewicza
- ul. Mickiewicza 3, 4, 8, 13
- ul. Mickiewicza 23 - zabudowa młyna
- ul. Mickiewicza 25, 27, 51, 62
- ul. Szpitalna 2 - zespół szpitala postulowany wpis do rejestru zabytków

OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

- ul. Armii Krajowej 29, 31, 33, 35, 37, 40a
- ul. Mickiewicza 10 wraz z zabudową gospodarczą
- ul. Mickiewicza 12, 15, 17, 21
- ul. Mickiewicza 27 wraz z budynkiem gospodarczym
- ul. Mickiewicza 28, 30, 32, 38, 39, 41, 50, 52, 53, 54, 60, 64, 82

5.2.4. OBRZEŻA STAREGO MIASTA

Na w/w terenie wyznaczono strefę "B" pośredniej ochrony konserwatorskiej.

Strefa ograniczona jest od północy ulicą Wojska Polskiego, od wschodu granica przebiega ul. Wyzwolenia do tyłów zabudowy ul. Kard. Wyszyńskiego (południowej pierzei) - do granicy strefy "A". Od południa strefa graniczy ze strefą "A" obejmującą stare miasto, od zachodu granica przebiega ulicami Cicha, Strzelców Bytomskich oraz Szpitalną- do granicy strefy "A".

Strefą "B" obejmuje się zespół kolonii mieszkaniowej przy ul. Wyzwolenia. Granice strefa przebiegają wzdłuż granic działek.

W skład zespołu wchodzi 20 budynków dwurodzinnych (ul. Wyzwolenia 3-42) usytuowanych szczytowo w stosunku do ulicy. Budynki I 1/2-kondygnacyjne, przykryte symetrycznymi wysokimi dachami o pokryciu z dachówki ceramicznej karpówki. Na zapleczu zachowana dawna zabudowa gospodarcza o dachach symetrycznych, spadzistych. Część zabudowy niekorzystnie przekształcona.

5.2.5. OSIEDLE KOLEJOWE

Na terenie Osiedla Kolejowego wyznaczono strefę "B" ochrony konserwatorskiej.

Granica strefy przebiega: od wschodu po wschodniej granicy budynku przy ul. Sikorskiego 42, do osi ulicy, następnie w kierunku zachodnim ul. Sikorskiego do skrzyżowania z ul. Kolejową, skręca w kierunku południowym wzdłuż osi ulicy Kolejowej, następnie po północnej granicy parcel przy ulicy Okrzei 1-10, następnie wzdłuż osi ulicy Czereśniowej, aż do północnej granicy działki budynku przy ul. Wolności 17, następnie po jej wschodniej granicy do osi ulicy Wolności, dalej w kierunku południowo-wschodnim po osi drogi i na południe wzdłuż zachodniej granicy działki budynku przy ul. Wolności 7.

Od południa granica strefy "B" biegnie wzdłuż torów kolejowych, następnie wzdłuż skarpy koło wiaduktu, skręca w kierunku północno-zachodnim i następnie wzdłuż północnej granicy parceli przy ul. Sikorskiego 71, do osi ulicy Magazynowej, wzdłuż tej osi w kierunku południowym do osi ulicy Sikorskiego, a następnie wzdłuż tej osi do wysokości wschodniej granicy działki Sikorskiego 83, wzdłuż tej granicy na południe do zetknięcia się z narożnikiem budynku gospodarczego, od tego punktu na wschód do skarpy znajdującej się

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

po południowo-zachodniej stronie stadionu, do ogrodzenia skweru przy przedszkolu, następnie w kierunku północno-wschodnim do osi ulicy Pod Stadionem, wzdłuż tej osi z powrotem do osi ulicy Sikorskiego.

Zachodnia granica strefy "B" przebiega wzdłuż osi ulicy Sikorskiego, skręca na zachód obejmując działkę przy numerze 64, dalej biegnie w kierunku północnym po zachodniej granicy działki budynku przy ul. Ogrodowej 4, aż do skarpy.

Północna granica strefy "B" pokrywa się z północnymi granicami działek budynków przy ul. Ogrodowej 4,7 i ul. Sikorskiego 64 - 42.

WYKAZ OBIEKTÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE KONSERWATORSKIEJ:

- Czereśniowa 2, 2a, 4,4a, 6,6a, 8, 8a, 10, IOa, 12,12a, 14, Ha, 16,16a, 18,18a, 20,20a.
- ul. Kolejowa 2 z budynkiem gospodarczym
- ul. Kolejowa 4 z budynkiem gospodarczym
- ul. Kolejowa 6 z budynkiem gospodarczym
- ul. Kolejowa 8 z budynkiem gospodarczym
- ul. Kościuszki 5, 7, 9,11, 13, 15, 17, 19, 27, 29, 31, 33
- ul. Ogrodowa 13
- ul. Okrzei I, 2, 3,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
- ul. Oświęcimska 15a, 15,13a, 13, Ha, 11,9a, 9, 7a, 7, 5a, 5,3a, 3, la, l.
- ul. Oświęcimska 24, 20, 18, 16, 14, 12, 10, 8, 6, 4, 2
- ul. Oświęcimska 28
- ul. Piaskowa la, l b, l c, z budynkami gospodarczymi - postulowany wpis do rejestru
- ul. Piaskowa 3, 3a, 4, 5
- ul. Sikorskiego I, 3, 12, 25, 31, 39, 41, 52, 54, 63, 61, 59, 57, 55, 53, 51, 49,
- ul. Sikorskiego 72, 73a, 73, 71a,71, 69a, 69, 67a ,67, 65
- ul. Sikorskiego 83, z budynkiem gospodarczym
- ul. Słowackiego 5, 7, 13, 13a, 15, 15a, 17, 18, 19, 20, 21, 22,23, 24, 26, 28.
- ul. Wolności - budynek stacji PKP wraz z dwoma budynkami gospodarczymi.
- ul. Wolności I z zabudowaniami gospodarczymi
- ul. Wolności 2 z zabudowaniami gospodarczymi
- ul. Wolności 3 i 3a z zabudowaniami gospodarczymi
- ul. Wolności 4 z zabudowaniami gospodarczymi
- ul. Wolności 5 z zabudowaniami gospodarczymi
- ul. Wolności 6 z zabudowaniami gospodarczymi
- ul. Wolności 6a, 12
- zachodnia część budynku usytuowanego równolegle do torów, naprzeciw nr 2 , 3 i 3a wraz z budynkiem gospodarczym
- Plac Żwirki i Wigury I la, l l,9a, 9, 7a, 7, 5a, 5, 3a, 3, la, l
- Plac Żwirki i Wigury 12a, 12, IOa, 10, 8a, 8, 6a, 6,4a, 4,2a, 2.

WYKAZ OBIEKTÓW O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH:

- ul. Czereśniowa I, 3, 5
- ul. Kościuszki 21
- ul. Lipowa I, 3, 5
- ul. Nad Łąkami I, 2, 3, 4, 5
- ul. Ogrodowa I, 4, 7, 8, 16
- ul. Oświęcimska 21, 21a, 23, 23a
- ul. Oświęcimska 25, 25a, 27, 27a
- ul. Poddębnie I, 2, 3, 4,
- ul. Słowackiego 3
- ul. Sikorskiego 2, 6, 7, 8
- ul. Sikorskiego 11 (bud. gosp.)
- ul. Sikorskiego11a
- ul. Sikorskiego 15 (bud. gosp.)
- ul. Sikorskiego 14, 16, 18, 28, 34, 44, 48, 50, 56, 60, 62, 62a, 64, 64a
- budynek przy skrzyżowaniu ul. Sikorskiego i ul. Nad Basenem
- ul. Traugutta I
- ul. Traugutta 13 - szkoła
- ul. Traugutta 15, 17, 18, 21, 23, 27, 20, 20 a, 29, 60, 62, 64, 66, 77, 79, 81, 89, 91
- ul. Wolności 7 z budynkiem gospodarczym
- ul. Wolności 8 z budynkiem gospodarczym

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania

- ul. Wolności 9 z budynkiem gospodarczym
- ul. Wolności 10 z budynkiem gospodarczym
- ul. Wolności 11, 14, 15, 17, 19, 21, 23

5.2.6. ZAOLSZANY

SPIS OBIEKTÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ:

- ul. Zaolszany 14 - stacja trafo

SPIS OBIEKTÓW O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH:

- ul. Rzeczna 28
- ul. Zaolszany 3, 6, 8, 25

5.2.7. KOLONIA PYSKOWICKA

Na terenie Kolonii Pyskowickiej nie wyznacza się stref ochrony konserwatorskiej.

Obiekty podlegające ochronie, o wartościach kulturowych:

- ul. Kolonia Pyskowicka I, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
- ul. Poddębnie I, 2,3,4

5.2.8. DZIERŻNO

Na terenie Dzierżna nie wyznacza się stref ochrony konserwatorskiej.

Ochronie podlegają następujące obiekty:

- ul. Młyńska 2/4 - budynek usługowo-mieszkalny, obecnie w części nieużytkowany
- kapliczka na skrzyżowaniu ul. Młyńskiej i Piaskowej
- krzyż przydrożny z 1886r. na skrzyżowaniu ul. Wiejskiej i Polnej
- krzyż przydrożny drewniany z Chrystusem na blasze - skrzyżowanie ulic Wiejskiej i Piaskowej
- oraz obiekty o wartościach kulturowych (o wartościach w skali miasta będące świadectwem dawnej tradycji budowlanej)
- ul. Piaskowa 14 (Zakład produkcji roślinnej)
- ul. Piaskowa 76 (budynek mieszkalny wraz z budynkiem gospodarczym)
- ul. Piaskowa 110 (oberża "U Alojza")
- ul. Wiejska 2/4 (budynek mieszkalny)
- ul. Wiejska 11 (zagroda)
- ul. Wiejska 20 (budynek mieszkalny)
- ul. Wiejska 107 (budynek mieszkalny z zabudowaniami gospodarczymi)
- ul. Wiejska 109 (budynek mieszkalny z zabudowaniami gospodarczymi)

5.2.9. CZERWIONKA

Czerwionka położona jest przy południowej granicy gminy Pyskowice, w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów "Bumar - Łabędy". Osada złożona jest z kilkunastu domów jednorodzinnych zlokalizowanych wzdłuż ślepej drogi, odgałęzienia drogi z Gliwic do Dzierżna. Zabudowa rozproszona - bez wartości zabytkowych. Starsze budynki są przekształcone głównie przez wprowadzenie nowych otworów okiennych. Na terenie Czerwionki nie wyznaczono stref ochrony konserwatorskiej.

Ochronie podlega krzyż przydrożny przy ul. Czerwionka.

5.2.10. OBIEKTY PRZEMYSŁU I TECHNIKI

URZĄDZENIA HYDROTECHNICZNE ZWIĄZANE Z KANAŁEM GLIWICKIM

Kanał Gliwicki posiada dokumentację konserwatorską "Ewidencja zabytkowych śluz Kanału Gliwickiego" opracowaną przez mgr Adama Szewczyka w 1990 roku.

Na terenie gminy Pyskowice zachowały się następujące urządzenia hydrotechniczne:

- śluza Dzierżno (budynki sterowni, maszynowni, przepompowni, ciągi komunikacyjne, umocnienia brzegowe),
- urządzenia hydrotechniczne na Dramie na moście na ulicy Młyńskiej,
- budynek przepompowni przy zbiorniku Dzierżno Małe.

Zalecane działania:

- zachowanie i konserwacja urządzeń hydrotechnicznych,
- w przypadku wymiany konstrukcji śluzy ze względu na otrzymanie współczesnych parametrów technicznych wymontowywane układy, nieprzydatne, powinny zostać zakonserwowane, wymontowane i wyeksponowane na nabrzeżu (Śluza Dzierżno).

ZESPÓŁ WODOCIĄGÓW PRZY UL. MICKIEWICZA 82

Na terenie wodociągów wyznaczono strefę "B" ochrony konserwatorskiej. Granica strefy przebiega wzdłuż granic zakładów.

Zalecane działania:

- zachowanie i ochrona układu planu oraz zabudowy zespołu,
- zachowanie bez zmian elewacji budynków (m. innymi zakaz tynkowania),
- wykonanie dokumentacji konserwatorskiej dla całego zespołu (np. w postaci karty ewidencyjnej).

DAWNA HUTA ŻELAZA OBECNIE MŁYN - UL. MICKIEWICZA 23 Zalecane zachowanie i ochrona zabytkowego obiektu

ZAKŁAD GAZOWNICZY - UL. POWSTAŃCÓW ŚLĄSKICH

Powstały w 1908 roku z przebudowy zakładu acetylołni (1898r.). Budynek 2 1/2 -kondygnacyjny, ceglany, przekryty spadzistym symetrycznym dachem (pokrycie - papa). Okna zakończone łukiem odcinkowym. Dekoracja elewacji - ceglane lizeny, gzymsy. W sąsiedztwie znajduje się budynek gospodarczy.

ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO

Budynek dworca kolejowego jest obiektem składającym się z trzech zestawionych brył (I-, I 1/2- i 2 1/2-kondygnacyjnych), ustawiony kalenicowe do placu przy ulicy Wolności. Budynek ceglany, przykryty dachem dwuspadowym, w jego sąsiedztwie znajduje się budynek gospodarczy - o podobnym charakterze. Ochronie podlega zabytkowa zabudowa i jej rozplanowanie (parowozownia, warsztaty, nastawnie, magazyny, wieża ciśnień).

5.2.11. OGÓLNE WYTYCZNE DLA POZOSTAŁYCH STREF

Oprócz stref wymienionych w poprzednich rozdziałach, na terenie gminy Pyskowice wyznaczono strefę ochrony krajobrazu "K" oraz strefę ochrony ekspozycji "E".

Strefa "K": obejmuje dolinę rzeki Dramy wraz z otaczającą zabudową przedmieść ujazdowskiego i tamogórskiego, Zaolszan i częściowo Dzielnicy Dworcowej (Zaolszany Wielkie, Proboszczańskie i Miejskie). Granica strefy od strony północnej przebiega od nasypu kolejowego nad ulicą Mickiewicza linią umowną poprowadzoną ok. 100 m na północ od ulicy Mickiewicza i Armii Krajowej do granicy strefy "A" i "B". Dalej granica przebiega linią umowną przeprowadzoną ok. 100m. na północ od ulicy Kard. Wyszyńskiego do granicy administracyjnej gminy. Od strony wschodniej granica pokrywa się z granicą gminy, od południa granica przebiega linią umowną poprowadzoną od ulicy Zaolszany, Sikorskiego i Ogrodowej do nasypu kolejowego. Od strony zachodniej granicę stanowi nasyp kolejowy.

W obrębie strefy znajduje się park przy ul. Parkowej, stanowiący naturalne przejście pomiędzy Dzielnicą Dworcową a zespołem staromiejskim. W obrębie parku na szczególną uwagę zasługuje ceglany most nad rzeką Dramą oraz kaplica św. Marka z 1851 roku wybudowana na miejscu wcześniejszej - drewnianej.

ZALECANE I WYMAGANE DZIAŁANIA:

- zachowanie naturalnego krajobrazu związanego z założeniem urbanistycznym miasta,
- zachowanie naturalnego przebiegu rzeki Dramy,
- wykorzystanie doliny na cele rolnicze lub rekreacyjne, ewentualne wprowadzenie kubatur związanych z funkcją winno być poprzedzone wykonaniem studiów krajobrazowych – widokowych
- możliwość wprowadzania zabudowy nowej wyłącznie w miejscu luk budowlanych, na terenach zabudowanych pod warunkiem dostosowania skali i bryły obiektu do istniejącej tradycyjnej zabudowy.

Strefa "E":

Obejmuje obszar położony poza historycznym zespołem staromiejskim. Obszar ten pokrywa się w znacznym stopniu ze strefą ochrony krajobrazu "K". Celem wyznaczenia strefy ochrony ekspozycji jest ochrona widokowa na zespół staromiejski z wybranych dróg dojazdowych, tras turystycznych oraz punktów widokowych.

Strefa wyznaczona jest poprzez kierunki widokowe na Stare Miasto, od następujących punktów: z wiaduktu kolejowego nad ul. Mickiewicza i rzeką Dramą, z przedłużenia ul. Magazynowej, ul. Parkowej, ul. Gliwickiej (ze wzniesienia na wysokości ok. 236,5 m n.p.m.), ul. Wrzosowej (wysokość punktu ok. 242m. n.p.m.) i z mostu nad Dramą w Zaolszanach.

ZALECANE I WYMAGANE DZIAŁANIA:

- zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych przesłaniających widok na Stare Miasto istniejąca na południowych obrzeżach zabudowa jednorodzinna, wkraczająca na tereny łąk jest elementem nie korzystnie wpływającym na ekspozycję starego miasta poprzez swoją wysokość. Ze stanowiska konserwatorskiego tereny te powinny pozostać niezabudowane. Zaleca się wykonanie

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

szczegółowego studium krajobrazowego określającego zasady rewaloryzacji krajobrazu np. poprzez odpowiednie ukształtowanie zieleni wysokiej i niskiej.

- pozostałe zalecenia jak w strefie "K" ochrony krajobrazu.

5.2.12. OGÓLNE WYTYCZNE I USTALENIA DLA MIASTA

- bezwzględne zachowanie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, (konieczność uporządkowania wpisów do rejestru zabytków - zgodnie z wnioskami zawartymi w opracowaniu konserwatorskim), wszystkie prace związane z obiektami rejestrowymi (remonty, modernizacje, adaptacje itp.) wykonywać po uzyskaniu zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków.
- ochrona i zachowanie obiektów oznaczonych jako obiekty pod ochroną konserwatorską (w tym obiektów przemysłu i techniki wymienionych w pkt. 4.2.2.2.). Wszelkie prace remontowe, adaptacyjne, modernizacyjne winny uzyskać pozytywną opinię Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- kształtowanie nowych obiektów w nawiązaniu skalą oraz formą do tradycyjnej zabudowy, wg indywidualnych projektów,
- obiekty wyraźnie dysharmonizujące postuluje się pozostawić do śmierci technicznej lub wyburzyć,
- ochrona obiektów posiadających znaczenie kulturowe (jako element krajobrazu, układu urbanistycznego lub też jako świadectwo dawnej tradycji budowlanej. Zalecane zachowanie charakteru zabudowy (gabaryty, kształt i pokrycie dachu, stosowany materiał, proporcje okien). Dla tych obiektów nie ma wymogu uzgadniania projektu zmian z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- prace ziemne w obrębie układu urbanistycznego miasta wpisanego do rejestru zabytków, winny być poprzedzone archeologicznymi badaniami ratowniczymi,
- ochrona i zachowanie istniejących stanowisk archeologicznych poprzez objęcie ich strefą ochrony archeologicznej. Prace ziemne planowane w obrębie zespołu staromiejskiego (strefa "W") oraz w obrębie istniejących stanowisk archeologicznych – wymagają wyprzedzających badań archeologicznych,
- pozostałe tereny obejmuje się strefą obserwacji archeologicznej, gdzie wszelkie większe prace ziemne, w związku z możliwością wystąpienia stanowisk archeologicznych, wymagają zapewnienia nadzoru archeologicznego. Pod tym określeniem rozumie się prace ziemne związane z relizacją sieci uzbrojenia terenu (w tym wodociągi, kanalizacja, gazociągi, ciepłociągi), wykopy pod fundamenty budynków o dużej skali (supermarkety, hipermarkety, zakłady produkcyjne) oraz prace związane z budową autostrad i dróg szybkiego ruchu,
- ochrona historycznego przebiegu dróg i alei,
- ochrona i wyeksponowanie szlaków turystycznych:
  - szlak spacerowy wokół Gliwic,
  - szlak wypoczynkowy (Pyskowice- Sławięcice),
  - szlak obwodowy (Łabędy - Czechowice),
  - szlak Powstańców Śląskich (Bytom-Gliwice),
- ochrona zabytkowych cmentarzy (układ planu, zabytkowe nagrobki, zieleń), tereny wokół cmentarzy pozostawić niezabudowane w formie naturalnej otuliny zielonej,
- zachowanie krzyży i kapliczek przydrożnych wraz z integralnie związanym z nimi otoczeniem (drzewo, grupa zieleni, wzgórze).
- wszelkie planowane prace przy zieleni zabytkowej znajdującej się w obrębie obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz położonych na terenach objętych strefami ochrony „A” i „B”, wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (prace te obejmują wycinkę, usunięcia wiatrolomów, prace pielęgnacyjno-sanitarne, nowe nasadzenia).

5.2.13. OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na terenie Pyskowic ochronie prawnej poprzez wpis do rejestru zabytków, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami, w wykazie obiektów nieruchomych występuje 45 pozycji.

Jednostka administracyjna	Adres	Obiekt objęty ochroną	Numer rejestru zabytków
1. Pyskowice		Układ urbanistyczny - z obustronną zabudową - założony w XIII wieku, o owalnym układzie z położonym centralnie rynkiem, z którego narożników po dwie ulice związane poprzecznymi Granice ochrony obejmują ulice Poniatowskiego, Sienkiewicza i Cmentarną wraz z obustronną zabudową	A/1015/69 18.02.69

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania

2. Pyskowice		Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Mikołaja z XV wieku, przebudowany w XVII i XIX wieku Granice ochrony rozciągają się na całość obiektu w ramach ogrodzenia i obejmują również wyposażenie wnętrza	A/289/60 7.03.60
3. Pyskowice		Ratusz z pierwszej połowy XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/288/60 7.03.60
4. Pyskowice	ulica Wyszyńskiego 37	Kompleks budynków zespołu szkół im. Marii Konopnickiej wraz z otaczającym go układem zieleni z XIX wieku: - budynek główny w stylu historyzmu z elementami neo- gotyku - budynek sali gimnastycznej - budynki gospodarcze - zieleń wysoka w układzie swobodnym Granice ochrony obejmują wymienione w decyzji działki	A/1511/92 21.12.92
5. Pyskowice		Hala wachlarzowa z 1902 roku w zespole dawnej lokomotywowni	A/46/01 12.04.01
6. Pyskowice	ulica Armii Krajowej 18 (dawna Armii Czerwonej)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, narożny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1016/69 18.02.69
7. Pyskowice	ulica Armii Krajowej 25 (dawna Armii Czerwonej)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1017/69 18.02.69
8. Pyskowice	ulica Górnicza 1	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1021/69 24.02.69
9. Pyskowice	ulica Górnicza 2	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1022/69 24.02.69
10. Pyskowice	ulica Górnicza 4	Budynek mieszkalny z oficynami mieszkalną i gospodarczą z XIX wieku, murowany, oficyna mieszkalna piętrowa Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1023/69 24.02.69
10. Pyskowice	ulica Górnicza 6	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1024/69 24.02.69
12. Pyskowice	ulica Górnicza 7	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1025/69 24.02.69
13. Pyskowice	ulica Górnicza 17	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1027/69 24.02.69
14. Pyskowice	ulica Hutnicza 1	Budynek mieszkalny z dwiema oficynami z XIX wieku, murowany, narożny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1028/69 24.02.69
15. Pyskowice	ulica Hutnicza 2	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1029/69 24.02.69
16. Pyskowice	ulica Hutnicza 5	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1030/69 24.02.69
17. Pyskowice	ulica Hutnicza 6	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1031/69 24.02.69
18. Pyskowice	ulica Hutnicza 7	Budynek gospodarczy – magazyn z XIX wieku, murowany, we wnętrzu strop belkowany na czterech słupach Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1032/69 24.02.69
19. Pyskowice	ulica Hutnicza 8	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1033/69 24.02.69

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania

20. Pyskowice	ulica Hutnicza 11 (dawna oficyna budynku Rynek 13)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	AA/1018/69 18.02.69
21. Pyskowice	ulica Kościelna 7 (dawna Kunickiego)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1034/69 24.02.69
22. Pyskowice	ulica Kościelna 10 (dawna Kunickiego)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, z facjatą Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1035/69 24.02.69
23. Pyskowice	ulica Kościelna 15 (dawna Kunickiego)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, narożny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1036/69 24.02.69
24. Pyskowice	ulica Kościelna 16 (dawna Kunickiego)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1037/69 24.02.69
25. Pyskowice	Plac Miarki 3	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1038/69 24.02.69
26. Pyskowice	Plac Miarki 5	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1039/69 24.02.69
27. Pyskowice	Plac Miarki 9	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/284/60 7.03.60
28. Pyskowice	Plac Miarki 10	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1040/69 24.02.69
29. Pyskowice	Plac Miarki 11	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1041/69 24.02.69
30. Pyskowice	ulica Miarki 5	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1042/69 24.02.69
31. Pyskowice	ulica Miarki 6	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1043/69 24.02.69
32. Pyskowice	ulica Miarki 7-8	Budynek mieszkalny z połączenia dwóch budynków, XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1044/69 7.06.69
33. Pyskowice	ulica Miarki 9	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1045/69 24.02.69
34. Pyskowice	ulica Miarki 10	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, narożny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1046/69 24.02.69
35. Pyskowice	ulica Miarki 11	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, narożny, ze szczytem Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1047/69 7.06.69
36. Pyskowice	ulica Miarki 12	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1048/69 7.06.69
37. Pyskowice	ulica Miarki 13	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1049/69 7.06.69
38. Pyskowice	ulica Miarki 14	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, narożny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1050/69 7.06.69
39. Pyskowice	Rynek 13	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, barokowo- klasycystyczny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/287/60 7.03.60
40. Pyskowice	Rynek 18	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/286/60 7.03.60

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

41. Pyskowice	Rynek 21	Dom z połowy XIX wieku, klasycystyczny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/285/60 7.03.60
42. Pyskowice	ulica Sienkiewicza 5 (wpisany jako ulica Sienkiewicza 23)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1026/69 7.06.69
43. Pyskowice	ulica Sienkiewicza 13 (wpisany jako ulica Sienkiewicza 19)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1052/69 7.06.69
44. Pyskowice	ulica Sienkiewicza 15 (wpisany jako ulica Sienkiewicza 18)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany, narożny Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1051/69 7.06.69
45. Pyskowice	ulica Sienkiewicza 25 (wpisany jako ulica Cmentarna 25)	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują parcelę budowlaną	A/1020/69 24.02.69

5.3. Dobra kultury współczesnej

Na obszarze miasta Pyskowice nie występują obiekty i tereny, które mogą być zakwalifikowane jako dobra kultury współczesnej.

6. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA

6.1. Demografia

Liczba ludności Pyskowic w ostatnich latach ulega niewielkim zmianom i kształtuje się około 19 tys. mieszkańców. Analiza demograficzna ostatnich lat, wykazuje, że bilans przyrostu naturalnego jest dodatni (1,8), natomiast saldo migracji jest ujemne (ubywa 21 osób/rocznie) – dane z 31 grudnia 2011 r. Najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 64,9%. Drugą pod względem liczebności była populacja osób w wieku poprodukcyjnym – 17,9%.

W końcu 2011 r. na terenie gminy było 1,5 tys. podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym 94,0% z nich to jednostki o liczbie pracujących do 9 osób. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 70,5% ogółu podmiotów.

Według faktycznego miejsca pracy liczba pracujących ogółem w gminie wyniosła 3342 osoby, z tego 1812 mężczyzn i 1530 kobiet. Najwięcej osób pracowało w sekcji przetwórstwo przemysłowe (prawie 35% ogółu).

6.2. Oświata

W gminie Pyskowice funkcjonują 2 gimnazja, 4 szkoły średnie, 1 szkoła zawodowa, oraz 6 przedszkoli.

6.3. Ochrona zdrowia

Na terenie miasta Pyskowice funkcjonują następujące zakłady opieki zdrowotnej: Jeden szpital, dwie przychodnie zdrowia. W pełni zapewniają obsługę zdrowotną mieszkańców.

6.4. Kultura

W mieście zlokalizowane są następujące obiekty usług w zakresie kulturalny: Miejski Dom Kultury

7. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

7.1. Ochrona przeciwpożarowa

Bezpieczeństwo mieszkańców miasta Pyskowice zapewnia jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Do celów przeciwpożarowych woda jest i będzie czerpana w pierwszej kolejności z hydrantów, a w razie konieczności z rzeki Dramy i zbiornika wodnego Dzierżno Małe. Nowe tereny mieszkaniowe i usługowo-produkcyjne mają być wyposażone w sieć wodociągową i hydranty, zbiorniki wodne, w dostosowaniu do rodzaju zainwestowania (w tym rodzaju zagrożeń pożarowych) - zgodnie z obowiązującymi przepisami związanymi ochroną przeciwpożarową.

8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

8.1. Rozwój przestrzenny i komunikacji

8.1.1. Rozwój miasta na terenach zainwestowanych ukierunkowany jest w pierwszej kolejności na wyrównanie niedoborów w infrastrukturze społecznej i technicznej na usprawnienie komunikacji kołowej, oraz na podnoszenie jakości zamieszkania i funkcjonowania istniejących dzielnic i osiedli.

Wiąże się to z realizacją polityki przestrzennej preferującej:

- a) kontynuację historycznego rozwoju miasta Pyskowice, zwłaszcza:
- śródmieścia z organizowanym w ramach Centrum ośrodkiem dyspozycyjno-usługowym o zasięgu powiatowym,
  - dzielnic: Pyskowice-Południa, Zaolszany i Dzierżno w zakresie pełnej obsługi inżynierskiej i zagospodarowania terenów wynikającego z naturalnego i pożądanego rozwoju,
- b) ochrona, rekonstrukcja i rewitalizacja budynków objętych ochroną konserwatorską (w tym obiektów podlegających ochronie prawnej) oraz poprawa standardów wyposażenia tej zabudowy.

8.1.2. Rozwój miasta na terenach dotychczas nie zainwestowanych będzie miał miejsce w drugiej i trzeciej kolejności po wyczerpaniu możliwości przebudowy oraz uzupełnień dzielnic i osiedli istniejących. Realizacja tzw. stref komercyjnych i usługowych umożliwiających aktywizację gospodarczą miasta, w pierwszej i drugiej kolejności.

8.1.3. Ochrona przed zainwestowaniem

Przed zainwestowaniem są chronione:

- tereny leśne, doliny rzek i potoków, parki i zieleńce, ogrody działkowe, cmentarze. Obszary te stanowią podstawowe i pomocnicze elementy ekologicznego systemu ochrony miasta,
- kompleksy gruntów rolnych w rejonach północno-wschodnich. Tereny te mają istotny wpływ na regionalne warunki klimatyczno-sanitarne oraz dla zachowania istniejących gospodarstw rolnych.

8.1.4 Rozwój przemysłu i stref komercyjnych

Rozwój przemysłu o rynkowej orientacji i wysokiej technice jak też lokalizacja magazynów, baz, zaplecza budownictwa i szerszego rozwoju hurtowni, powinien mieć miejsce w ramach restrukturyzacji przemysłu istniejącego na terenach zdegradowanych przez przemysł i na najslabszych użytkach rolnych. Przedsiębiorstwa nie oddziałujące w sposób negatywny na otaczające środowisko mogą być lokalizowane w ramach istniejących i projektowanych zespołów mieszkaniowych lub obok nich jako strefy komercyjno-produkcyjne..

Nowe tereny przeznaczone do rozwoju w ramach stref komercyjno-produkcyjnych, w tym ośrodki dla rozwoju nauki i nowoczesnych technologii, grupują się w następujących rejonach miasta:

- zachodni,
- północny,
- południowo zachodni,
- południowy.

Tereny rolne położone w północnej i południowej części miasta, stanowią ezerwy pod różnego rodzaju funkcje.

8.1.5 Rozwój komunikacji

W zakresie układu drogowo-ulicznego, wymagane utrzymanie i przebudowa istniejących dróg krajowych nr-94 i nr-40, drogi wojewódzkiej nr-901 dróg powiatowych i gminnych,.

W zakresie linii kolejowych PKP, wymagane dostosowanie ich do parametrów technicznych wymaganych dla głównych międzynarodowych linii kolejowych zgodnie z umową AGC oraz ważniejszych międzynarodowych linii przewozów kombinowanych według umowy AGTC. W Pyskowicach magistrali

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

kolejowej nr 135 Gliwice Łabędy - Pyskowice, będącej odcinkiem ważniejszej międzynarodowej linii przewozów kombinowanych CE-30.

W zakresie drogi wodnej, zakłada się utrzymanie i modernizację kanału gliwickiego, w tym śluz i innych obiektów hydrotechnicznych związanych z funkcjonowaniem kanału oraz zbiornika retencyjnego Dzierżno-Małe.

9. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Tereny leśne należą w do Skarbu Państwa.

Tereny rolne, łąki, sady i pastwiska należą w większości do właścicieli prywatnych – osób fizycznych i prawnych. Część gruntów rolnych należy do Skarbu Państwa w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych.

Tereny wód powierzchniowych należą do Skarbu Państwa w trwałym zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

Tereny dróg publicznych należą adekwatnie do zarządcy: Skarbu Państwa (drogi krajowe), województwa śląskiego (drogi wojewódzkie), powiatu gliwickiego (drogi powiatowe), gminy Pyskowice (drogi gminne).

Tereny zainwestowane i przeznaczone do zainwestowania w większości należą do prywatnych właścicieli, częściowo do Gminy Pyskowice.

10. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody, określone są w pkt. 4 uwarunkowań i do chwili obecnej nie powołano żadnych form ochrony przyrody żywej w mieście.

Na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, chronione są obiekty i tereny określone w wykazie zamieszczonym w pkt. 5 niniejszych uwarunkowań.

W planowaniu kierunków i zasad rozwoju miasta, należy również uwzględniać tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów:

- prawo wodne,
- o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- prawo geologiczne i górnicze.

Do tych terenów i obiektów zalicza się:

- udokumentowane wody podziemne w granicach istniejących i projektowanych stref ochronnych oraz wody powierzchniowe chronione w szczególności przed wprowadzaniem do nich nieoczyszczonych ścieków,
- tereny lasów i kompleksów gruntów rolnych,
- udokumentowane złoża kopalni.

11. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na obszarze miasta Pyskowice, nie występują dające się określić w sposób jednoznaczny tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Należy jednak mieć na uwadze ewentualną możliwość miejscowego wystąpienia osuwisk na obszarach predysponowanych tj: na terenach występowania zjawisk krasowych.

12. UDOKUMENTOWANE ZASOBY ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

12.1. Złoża kopalni

Na obszarze miasta Pyskowice nie ma udokumentowanych i opisanych złóż surowców nadających do wydobywania. Aktualnie na terenie miasta nie jest prowadzona eksploatacja żadnych kopalni.

12.2. Zasoby wód podziemnych

Obszar miasta Pyskowice należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną B. Paczyńskiego (1995), do regionu śląsko-krakowskiego (XII), subregionu triasu śląskiego (XII 1), rejonu gliwickiego - 450 (XII 1B).

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

Warunki geologiczne miasta Pyskowice sprzyjają występowaniu na jej terenie głównych zasobów wód podziemnych zgromadzonych w utworach węglanowych triasu oraz częściowo w utworach czwartorzędowych. Poziom triasowy tworzy jeden z głównych zbiorników Wód Podziemnych - GPW nr 330 Gliwice. Jest to zbiornik o powierzchni 429,84 km² w ośrodku szczelinowo – krasowym o wysokiej klasie czystości. Średnia głębokość ujęć wynosi 201,17 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 108 tys. m³/d. Obejmuje on swoim zasięgiem miasta Pyskowice oraz fragment gmin Toszek i Rudziniec. Ponadto zasoby wód podziemnych występują w utworach piaszczystych czwartorzędu i związane są z kopalnymi dolinami rzeki Dramy. Poziom czwartorzędowy tworzy GPW nr 351 Pyskowice. Ze względu na łatwość migracji zanieczyszczeń powierzchniowych wody tego poziomu mają niższą klasę czystości niż w tworach triasowych. Częstym składnikiem wód w utworach czwartorzędu są: Żelazo, związki azotu, fosforany (V). (źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Pyskowice)

Zanieczyszczenia wód podziemnych mogą mieć różne pochodzenie. Najważniejsze z nich to: antropogeniczne, neogeniczne i poligeniczne. Zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego to zanieczyszczenia będące wynikiem działalności człowieka. Stanowią one około 40 % wszystkich zanieczyszczeń wód podziemnych.

Największy wpływ na stan wód podziemnych na terenie gminy Pyskowice mają:

- składowiska odpadów (m.in. nieczynne składowiska: Hałda Hutnicza „Czerwionka” na którym składowane są odpady pohutnicze Huty Łabędy i ZM „Bumar Łabędy”, odpadów komunalnych przy ul. Piaskowej oraz składowisko odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej w Pyskowicach-Zaolszanach),
- zrzuty ścieków do wód powierzchniowych,
- dzikie wysypiska odpadów,
- stosowane w produkcji rolnej nawozy oraz środki ochrony roślin,
- odpady ściekowe.

Wg danych zawartych w opracowaniu pt. „Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych województwa śląskiego w 2007 r.”, WIOŚ, Katowice, marzec 2008 r. stwierdza się, że jakość wód podziemnych była badana w punktach pomiarowych 130 JCWPd (Jednolita Część Wód Podziemnych), do której należy gmina Pyskowice.).

(źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Pyskowice)

13. TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na obszarze miasta Pyskowice nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

14. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. Stan komunikacji

14.1.1. Układ drogowo-uliczny:

Reprezentowany jest przez dwie drogi krajowe nr-94 (ul. Toszecka) relacji Bytom-Opole i nr-40 (ul. Mickiewicza) relacji Pyskowice Kędzierzyn-Koźle, drogę wojewódzką nr 901 (ul. Gliwicka i ul. Poznańska) i drogę powiatową (ul. Wyzwolenia) oraz peryferyjnej drogi w obrębie Dzierżna (pomiędzy drogą krajową nr 40, a ulicą Jagodową w Gliwicach) oraz rusztu ulic wytwarzających sieć powiązań między nimi. Dla poprawy obsługi istniejących terenów zainwestowania miejskiego oraz na uruchomienie nowych rozwojowych terenów budowlanych, wymagana jest przebudowa i rozbudowa istniejącego układu drogowo-ulicznego.

14.1.2. Układ kolejowy:

Wymaga dostosowania istniejących linii kolejowych PKP do parametrów technicznych wymaganych dla głównych międzynarodowych linii kolejowych zgodnie z umową AGC oraz ważniejszych międzynarodowych linii przewozów kombinowanych według umowy AGTC. W Pyskowicach magistrali kolejowej nr 135 Gliwice Łabędy - Pyskowice, będącej odcinkiem ważniejszej międzynarodowej linii przewozów kombinowanych CE-30,

- wykorzystanie terenów kolejowych dla stacji postojowej i obrządzania składów pociągów pasażerskich,
- wykorzystanie terenów kolejowych dla rozwoju różnego rodzaju usług.

14.1.3. Droga wodna w systemie transportu Województwa Śląskiego.

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

Utrzymuje się, że Kanał Gliwicki łączący aglomerację miejską (KZM) z Odrą będzie pełnić istotną funkcję w transporcie towarów, zwłaszcza masowych i wielkogabarytowych oraz że wzrośnie znaczenie Portu Gliwickiego i jego otoczenia w systemie transportu Województwa Śląskiego. Zakłada się utrzymanie i modernizację kanału, w tym śluz i innych obiektów hydrotechnicznych związanych z funkcjonowaniem kanału oraz zbiornika retencyjnego Dzierżno-Małe.

14.1.4. W polityce przestrzennej miasta w zakresie komunikacji uwzględnia się:

- podwojenie wskaźnika motoryzacji w okresie 10-20 lat oraz znaczne zwiększenie potoków ruchu wywołane międzynarodowym transportem osób i towarów, szczególnie związanych z rozwojem pasma północnego i funkcjonowaniem alternatywy dla płatnych autostrad,
- konieczne jest zapewnienie możliwości rozwoju dróg rowerowych powiązanych z tymi na obszarze sąsiednich gmin.

Zaplecze motoryzacji

Zakłada się uzupełnienie programu stacji paliw, zaplecza obsługi technicznej i garaży do poziomu zapewniającego właściwą obsługę motoryzacji przy wskaźniku:

- dla okresu perspektywicznego 250-300 sam.osob./1000 mieszkańców

14.1.5. Komunikacja zbiorowa

Nie zakłada się zmian w zasadach obsługi gminy komunikacją zbiorową. Wykorzystywane będą już istniejące systemy. Ze względu na charakter przestrzennego rozwoju gminy, podstawowe znaczenie w obsłudze wewnętrznej i zewnętrznej - mieć będzie autobus.

14.2. Stan infrastruktury technicznej

14.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Miasto Pyskowice zaopatrywana jest w wodę do picia m.in. z ujęć wód podziemnych piętra triasowego, głównie z ujęcia „Zawada”, będącego w eksploatacji GWP Katowice, w skład którego wchodzi pięć studni podstawowych, w tym jedna studnia rezerwowa. Woda ujmowana ze studni głębinowych „Pyskowice” i „Pyskowice A”, zlokalizowanych w południowej części gminy przy ul. Piaskowej, jest tłoczona do zbiornika wody czystej o pojemności 200 m³. W zbiorniku tym woda jest poddawana dezynfekcji, a następnie podawana za pomocą rurociągu (600 mm) do zbiorników na terenie Zakładu Produkcji Wody „Zawada” w Karchowicach. Ze zbiorników woda podawana jest rurociągiem (400 mm) do Zakładów Mechanicznych „Bumar-Łabędy” w Gliwicach, a następnie rurociągami do Pyskowic i dzielnicy Dzierżno. Około 40-50% produkcji wody ze studni zlokalizowanych w Pyskowicach przeznaczone jest na zaopatrzenie gminy Pyskowice, dzielnicy Dzierżno oraz Zakładów „Bumar-Łabędy”. Pozostała zaś ilość tłoczona jest do zbiorników w Karchowicach.

Sieć wodociągowa

Całkowita sieć wodociągowa na terenie miasta Pyskowice wynosi ok. 32 km. Obejmuje ona ok. 18 tys. osób.

Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Pyskowice przebiegała etapowo:

- w latach 1900-1974 wykonano sieć wodociągową w starej części miasta; są to rurociągi głównie żeliwne o średnicach 50, 80, 100, 125, 150 i 400 mm,
- w latach 1980-1982 zrealizowano sieć wodociągową rozdzielczą osiedla Centrum Południe,
- w latach 1998-2000 zrealizowano sieć wodociągową dla osiedla przy ul. Czechowickiej oraz wodociąg dla osiedla przy ul. Wieczorka wraz z siecią rozdzielczą oraz wybudowano nowy wodociąg w Czerwionce i dokonano wymiany wodociągu z azbestocementu o długości ok. 1000 m.

Kolejny etap wymiany wodociągu z rur azbestocementowych, stalowych i żeliwnych realizowano latach 2004-2005:

w 2004 r. przeprowadzono remont:

- wodociągu Ø 300 mm Pyskowice – Zawada, długość 1.179,00 mb

w 2005 r.:

- przyłączy wodociągowych ul. Wiejska w Dzierżnie z rur stalowych na PE, długość 73,20 mb
- wodociągu ul. Wiejska, ul. Polna, ul. Piaskowa w Dzierżnie z rur żeliwnych na PE, długość 2.752,00 mb
- wodociągu ul. Strzelców Bytomskich z rur żeliwnych na PE

w 2006 r.;

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

- remont przyłącza wodociągowego ul. Wojska Polskiego (przychodnia) z rur stalowych na PE, długość 24,00 mb
- remont przyłącza wodociągowego ul. Wojska Polskiego (apteka) z rur stalowych na PE, długość 13,00 mb
- remont przyłącza wodociągowego ul. Zaolszany (stacja trafo) z rur stalowych na PE, długość 14,00 mb
- wodociąg ul. Wojska Polskiego z rur stalowych na PE, długość 194,00 mb
- wodociąg ul. Piaskowa z rur stalowych na PE, długość 471,00 mb
- wodociąg ul. Szkolna z rur stalowych na PE, długość 75,00 mb
- przebudowa wodociągu ul. Zaolszany z rur stalowych na PE, długość 1.477,00 mb.

Dodatkowo w 2006 r.:

- wykonano sieć wodociągową w Strefie Aktywizacji Gospodarczej. Gmina Pyskowice zleciła wykonanie dokumentacji technicznej (wraz z pozwoleniem na budowę) wodociągu zasilającego Strefę Aktywizacji Gospodarczej przy ul. Gliwickiej. W wyniku wzajemnych ustaleń z inwestorem KUROTEC Sp. z o.o. wodociąg został zrealizowany w 2006 r. na koszt w/w Inwestora,
- wybudowano sieć wodociągową w ciągu ul. Brzozowej umożliwiającej zasilanie terenów aktywizacji gospodarczej przy ul. Magazynowej. Zadanie wykonało PWiK Sp. z o.o. w Gliwicach,
- firma Schenker doprowadziła sieć wodociągową do siedziby terminala logistycznego przy ul. Poznańskiej (DW 901).

Obecnie w trakcie realizacji znajduje się:

- projekt budowy sieci wodociągowej dla osiedla domów wielorodzinnych z lokalami typu apartamenty jest w trakcie opracowania (SILESIA PARK). W 2006 r. SILESIA-PARK S.A. przystąpiła do opracowywania dokumentacji technicznej budowy 176 mieszkań w systemie apartamentowym. Aktualnie przedmiotowa dokumentacja posiada już pozwolenie na budowę. Projekt obejmuje również wykonanie sieci wodociągowej dla tego fragmentu osiedla mieszkaniowego.

Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków

Kanalizacja sanitarna

Główny Urząd Statystyczny podaje, że do kanalizacji sanitarnej podłączonych jest 18 114 osób, co stanowi 95% mieszkańców miasta Pyskowice. Długość kanalizacji sanitarnej wynosi 42 km. Stan techniczny jest określany jako zadowalający.

W 2004 r. gmina Pyskowice zleciła opracowanie wielowariantowej koncepcji uregulowania gospodarki wodno – ściekowej dla rejonów gminy nie posiadających sieci kanalizacyjnej. Przedmiotowa koncepcja po zaopiniowaniu przez Radę Miejską stanowi wytyczne do opracowywania pełnej dokumentacji technicznej i realizacji robót w ramach zabezpieczanych środków finansowych w kolejnych budżetach. Wykonano również aktualizację dokumentacji technicznej, która przewidywała zminimalizowanie kosztów realizacji sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Kard. Wyszyńskiego. W tym celu gmina Pyskowice z dn. 1 stycznia 2006 r. przejęła od powiatu gliwickiego przedmiotową ulicę, która dotychczas była drogą powiatową. Tym samym ulica uzyskała status drogi gminnej. Pozwoliło to na obniżenie standardu nośności nawierzchni i znaczne zmniejszenie kosztów odbudowy nawierzchni w pasie prowadzenia robót związanych z realizacją kanalizacji sanitarnej.

Zadanie pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w ciągu ul. Kard. Wyszyńskiego” zrealizowano w IV kwartale 2007 r. Efektem ekologicznym jest wykonanie 53 przyłączy kanalizacyjnych. Wg stanu na dzień 31 maja 2008 r. do kanalizacji sanitarnej zostało podłączonych 35 gospodarstw domowych. Gmina Pyskowice wyraziła zgodę firmie „VIVA TRANS” na przepisanie pozwolenia na budowę kanalizacji sanitarnej w Strefie Aktywizacji Gospodarczej przy ul. Gliwickiej. Aktualnie trwają prace związane z realizacją tej inwestycji. Przewidywany okres zakończenia to III/IV kwartał bieżącego roku.

W 2004 r. dokonano także modernizacji sieci kanalizacyjnej polegającej na remoncie kanalizacji sanitarnej przy:

- ul. Powstańców Śląskich Ø 250 mm, długość 170,00 mb,
- ul. Kopernika Ø 160 mm, długość 50,00 mb,
- ul. Strzelców Bytomskich Ø 200 mm, długość 100,00 mb.

Natomiast w 2006 r. przebudowano studnię kanalizacji sanitarnej przy ul. Szpitalnej oraz wyremontowano 3 studnie kanalizacji sanitarnej przy ul. Sikorskiego.

Kanalizacja deszczowa

Ścieki deszczowe z terenu gminy Pyskowice odprowadzane są poprzez sieć kanałów deszczowych do wód powierzchniowych i rowów komunalnych, dopływów rzeki Dramy.

W ramach realizacji terminalu logistyczno – transportowego firma SCHENKER zrealizowała w latach 2005-2006 na własny koszt kanalizację deszczową na swoim terenie obejmującym 11 ha,

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

leżącym w strefie aktywizacji gospodarczej przy ul. Poznańskiej. Obserwuje się dalszą realizację kanalizacji deszczowej przez przyszłych inwestorów w wielu innych miejscach aktywizacji gospodarczej, np.:

- ul. Kard. Wyszyńskiego (hala magazynowa, hurtownia POLMARKUS),
- droga wojewódzka nr DW 901 tj., ul. Gliwicka (hala magazynowo-produkcyjna KUROTEC),
- droga wojewódzka nr DW 901 tj. ul. Gliwicka (hala produkcyjna KOMSTA-OKNA),
- droga krajowa nr DK 94 (hala produkcyjna EURO-COLOR-OKNA),
- ul. Zaolszany (Zakład Masarski),
- skrzyżowanie drogi krajowej nr DK 94 i drogi powiatowej nr DP S 2905 (stacja paliw ORLEN),
- ul. Armii Krajowej (pawilon handlowy typu CHAMPION).

Dodatkowo w ramach planowanych inwestycji przewiduje się wykonanie wg opracowanych projektów kanalizacji deszczowej dla:

- ul. Wielowiejska (pawilon handlowy typu LIDL; projekt),
- ul. Szpitalna, Poznańska, Braci Pisko (teren gminny pod usługi rekreacyjno-sportowe; projekt),
- ul. Piaskowa (luksusowe osiedle budynków wielorodzinnych-apartamenty SILESIA PARK; projekt).

Budowa kanalizacji deszczowej na terenach SILESIA PARK w Pyskowicach przy ul. Piaskowej uzależniona jest od zamierzeń inwestycyjnych inwestora. Aktualnie w ramach projektowanej realizacji 176 mieszkań w systemie apartamentowym, realizowana będzie na koszt inwestora kanalizacja deszczowa terenu objętego przedmiotowym projektem mieszkaniowym.

Oczyszczanie ścieków

Do końca 2006 r. funkcjonowała w zachodniej części miasta oczyszczalnia mechanicznobiologiczna. W 2007 r. w jej miejscu wybudowano przepompownię ścieków. Ścieki z przepompowni są przetłaczane dwoma rurociągami tłocznymi (2 x Ø 280 mm) do przepompowni w Gliwicach – Łabędach, skąd dalej są przetłaczane do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach.

(źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Pyskowice)

14.2.2. Energetyka i telekomunikacja

14.2.2.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Miasto Pyskowice zasilane jest energią elektryczną z systemu krajowego przez najbliższe położone elektrownie poprzez sieć elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV. Przez północną część obszaru miasta przebiega linia WN 400 kV relacji Wielopole – Rozdzielnia Rokitnica – Joachimów i linia WN 220 kV relacji Łagisza – Blachownia. Głównym punktem zasilania jest stacja 110/ 20 kV „Pyskowice” z transformatorem o mocy 16 MVA , stacja ta nie posiada rezerw mocy, z kierunku południowego miasto zasilane jest z GPZ „Łabędy” 110/20/6 kV z transformatorami o mocy 1x 31,5 i 2x 20 MVA stacja obciążona jest w 30%. Bezpośrednim dostawcą energii elektrycznej dla odbiorców jest Vattenfal S.A. który eksploatuje i zarządza siecią średniego i niskiego napięcia. Na obszarze miasta ułożona jest sieć elektroenergetyczna o napięciu 20 kV, na obszarach intensywnej zabudowy jako sieć kablowa ułożona w ziemi, na terenach peryferyjnych sieć wykonana jest jako napowietrzna zawieszona na betonowych słupach.

Sumaryczna moc znamionowa stacji transformatorowych na terenie miasta wynosi 13 923 kVA, istniejący system zaopatrzenia miasta w energię elektryczną posiada rezerwy w obciążeniu mocy znamionowych w stacjach transformatorowych SN/ nn.

14.2.2.2. Zaopatrzenie w gaz

Miasto Pyskowice zasilane jest energią elektryczną z systemu krajowego przez najbliższe położone elektrownie poprzez sieć elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110 kV. Przez północną część obszaru miasta przebiega linia WN 400 kV relacji Wielopole – Rozdzielnia Rokitnica – Joachimów i linia WN 220 kV relacji Łagisza – Blachownia. Głównym punktem zasilania jest stacja 110/ 20 kV „Pyskowice” z transformatorem o mocy 16 MVA , stacja ta nie posiada rezerw mocy, z kierunku południowego miasto zasilane jest z GPZ „Łabędy” 110/20/6 kV z transformatorami o mocy 1x 31,5 i 2x 20 MVA stacja obciążona jest w 30%. Bezpośrednim dostawcą energii elektrycznej dla odbiorców jest Vattenfal S.A. który eksploatuje i zarządza siecią średniego i niskiego napięcia. Na obszarze miasta ułożona jest sieć elektroenergetyczna o napięciu 20 kV, na obszarach intensywnej zabudowy jako sieć kablowa ułożona w ziemi, na terenach peryferyjnych sieć wykonana jest jako napowietrzna zawieszona na betonowych słupach.

4.2.2.3. Zaopatrzenie w ciepło

Potrzeby cieplne istniejącego budownictwa mieszkaniowego i usługowego na obszarze miasta Pyskowice pokrywane są z lokalnych kotłowni, z indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania oraz ogrzewania piecowego.

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

W systemie zaopatrzenia w energię ciepłą, dominuje największa Kotłownia Miejska CENTRUM przy ul. Poznańskiej 5, wspomagają ją kotłownie zlokalizowane przy ul. Braci Pisko i przy ul. Wojska Polskiego. Sieć ciepła wysoko – parametrowa jest siecią powstałą w latach osiemdziesiątych, wymieniona została w 8%, sieć ta jest w dobrym stanie technicznym. Sieć nisko – parametrowa powstała w latach pięćdziesiątych, wymieniona została w 70% , sieć jest w dobrym stanie technicznym.

14.2.2.4 Telekomunikacja

W Pyskowicach zlokalizowana jest centrala telefoniczna przy ul. Piłsudskiego nr 4

Połączenia zrealizowane są poprzez nowoczesne centrale EWSD w Gliwicach oraz rozbudowanej sieci światłowodowej.

Przewody telekomunikacyjne kablowo-drutowe oraz linie napowietrzne prowadzone są wzdłuż dróg i ulic. Na terenie gminy znajdują się kable sieci międzymiastowej własności Zakładu Radiokomunikacji Teletransmisji w Katowicach ułożone na głębokości od 0,6 do 1,1 m.

14.2.3. Gospodarka odpadami

Dla poszczególnych grup odpadów sformułowano szczegółowe kierunki działań (*Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Pyskowice*)

ODPADY KOMUNALNE

Kierunki działań

- zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów komunalnych poprzez edukację ekologiczną w celu promocji wzorców świadomej konsumpcji ukierunkowanej na ograniczenie powstających odpadów,
- weryfikacja i aktualizacja regulaminu utrzymania czystości i porządku w celu wypełnienia przez gminę ustawowych obowiązków w zakresie wymaganych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu różnych rodzajów odpadów,
- doskonalenie selektywnego zbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych „u źródła” w odniesieniu do gospodarstw domowych, jak i obiektów infrastruktury,
- opracowanie szczegółowego programu rozwoju selektywnego zbierania odpadów, który powinien obejmować opis i sposób jego prowadzenia, w tym również rodzaje i wielkości stosowanych pojemników lub worków oraz częstotliwość zbierania,
- kontrolowanie wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, ustaleń zawartych w tych zezwoleniach odnośnie metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wymaganie zgodności z założeniami ujętym w planie gospodarki odpadami planowanych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami,
- podjęcie działań organizacyjnych i inwestycyjnych w oparciu o założenia i analizy sporządzone dla docelowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Pyskowice.

Odpady komunalne ulegające biodegradacji zawarte w odpadach komunalnych

Kierunki działań

- promowanie wśród mieszkańców miasta wykorzystywania we własnym zakresie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji w sposób zgodny z zasadami ochrony środowiska,
- budowa i rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów zielonych i odpadów kuchennych ulegających biodegradacji.

Odpady opakowaniowe zawarte w odpadach komunalnych

Kierunki działań

- edukacja ekologiczna w celu promocji produktów bez opakowań, w opakowaniach wielokrotnego użytku i takich, które generują mniejsze ilości odpadów.

Odpady wielkogabarytowe zawarte w odpadach komunalnych

Kierunki działań

- rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych z gospodarstw domowych.

Odpady niebezpieczne zawarte w odpadach komunalnych

Kierunki działań

- edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowych metod postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
- rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w odpadach komunalnych w oparciu o:

o obecny Punkt Odbioru Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego zlokalizowany na terenie MPGK Sp. z o.o. w Pyskowicach i mobilne punkty zbierania odpadów

niebezpiecznych o funkcjonujące na terenie miasta placówki handlowych (baterie, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny), apteki (przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny), placówki oświatowe (baterie), punkty serwisowe (oleje odpadowe i akumulatory).

Zużyte opony

Kierunki działań

- rozbudowa sieci zbierania zużytych opon,
- kontrola właściwego postępowania ze zużytymi oponami, w szczególności wśród podmiotów zajmujących się wymianą opon.

Komunalne osady ściekowe

Kierunki działań

- uwzględnianie zagadnień właściwego zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych na etapie ewentualnego planowania inwestycji w zakresie budowy oczyszczalni ścieków,
- kontrola jakości i ilości komunalnych osadów ściekowych stosowanych w rolnictwie i do rekultywacji.

ODPADY WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNYCH ZASAD POSTĘPOWANIA

Zużyte baterie i akumulatory

Kierunki działań

- edukacja mieszkańców w zakresie selektywnego zbierania zużytych baterii i akumulatorów, dostępnych i tworzonych systemów zbierania oraz ich roli w gospodarowaniu tymi odpadami,
- rozwijanie systemu zbierania zużytych baterii i akumulatorów poprzez specjalistyczne punkty gromadzenia tworzone w placówkach oświatowych, sklepach RTV i AGD, stacjach serwisowych oraz punktach zbierania odpadów niebezpiecznych,
- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie zagrożeń wynikających z nieprawidłowego postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Kierunki działań

- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z wyeksploatowanymi pojazdami,
- budowa punktu zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Kierunki działań

- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym,
- promocja działań w zakresie przedłużania okresu użytkowania urządzeń elektrycznych i elektronicznych,
- rozwój sieci zbierania odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z gospodarstw domowych,

Przeterminowane pestycydy

Kierunki działań

- organizacja punktu zbierania przeterminowanych pestycydów i zużytych opakowań po tych środkach w ramach, np. obecnie funkcjonującego Punktu Odbioru Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego,
- kontynuacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z przeterminowanymi środkami ochrony roślin i opakowaniami po tych środkach z bieżącej dystrybucji i stosowania.

Odpady zawierające i azbest

Kierunki działań

- bieżąca aktualizacja inwentaryzacji ilościowo-jakościowej (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w obiektach budowlanych na terenie gminy,
- monitoring prawidłowego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, obejmujący między innymi indywidualnych posiadaczy i firmy dokonujące demontażu tych wyrobów, w szczególności poprzez współpracę powiatowych służb ochrony środowiska i służb nadzoru budowlanego.
- prowadzenie akcji informacyjnych w zakresie możliwości finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, adresów firm mogących dokonywać demontażu tych wyrobów oraz zagrożenia zdrowia związanego z samodzielnym prowadzeniem tych prac,
- rozszerzenie mechanizmów finansowych wspierających demontaż oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest występujących w miejscach publicznych i indywidualnych gospodarstwach domowych,

Plan unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

Na terenie miasta Pyskowice właścicielami wyrobów zawierających azbest są prywatni właściciele nieruchomości, przedsiębiorstwa i firmy, wspólnoty mieszkaniowe a także obiekty użyteczności publicznej. Zgodnie z obowiązującym prawem demontaż, transport i unieszkodliwianie poprzez składowanie wyrobów zawierających azbest mogą dokonywać tylko specjalistyczne firmy, które posiadają ważne zezwolenia administracyjne. Na terenie gminy Pyskowice nie funkcjonuje składowisko odpadów zawierających azbest. Najbliżej położone składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest zlokalizowane są w:

- Knurów ul. Szybowa - zarządzane przez PPHU „KOMART” Sp. z o.o., Knurów ul. Szpitalna 7,
- Świętochłowicach – zarządzane przez MPGK Sp. z o.o., Świętochłowice ul. Łągiewnicka, Dąbrowie Górniczej - zarządzane przez Zakłady Koksownicze „Przyjaźń”, Dąbrowa Górnicza ul. Koksownicza 1.

Przeterminowane leki

Kierunki działań

- edukacja mieszkańców w zakresie selektywnego zbierania przeterminowanych leków oraz ich roli w gospodarowaniu tymi odpadami,
- kontynuowanie zbierania przeterminowanych leków (apteki),
- prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie zagrożeń wynikających z nieprawidłowego postępowania ze przeterminowanymi lekami.

Priorytety ekologiczne

Pyskowice jest uporządkowanie gospodarki odpadowej. Powinna ona być prowadzona zgodnie z założeniami polityki ekologicznej państwa w zakresie zbierania, gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów. Biorąc pod uwagę oczekiwania społeczne oraz uwarunkowania lokalizacyjno-przyrodnicze, jako podstawowy priorytet gospodarki odpadami przyjęto – ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Wnioskuje się w oparciu o ustalenia przyjęte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice do ujęcia w programach rządowych następujących zadań:

1. Zadania w zakresie transportu:
  - a) przebudowa drogi krajowej Nr 94 relacji Bytom-Opole,
  - b) przebudowa drogi krajowej Nr 40 relacji Pyskowice- Kędzierzyn-Koźle,
  - c) przebudowa i modernizacja linii kolejowej.
2. Zadania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego:
  - a) ochrona obszarów stanowiących istotne znaczenie dla systemu przyrodniczego gminy i regionu, w tym rzeki Dramy i jej doliny oraz dolin potoków i terenów leśnych.
3. Zadania dotyczące ochrony wartości kulturowych i krajobrazu:
  - a) ochrona obiektów i zespołów postulowanych w „Studium” miasta Pyskowice do objęcia różnymi formami ochrony konserwatorskiej.
4. Zadania w zakresie nauki i szkolnictwa:
  - a) rozwój szkolnictwa średniego o różnych specjalnościach,

Wnioski:

1. budowa i przebudowa podstawowych ciągów drogowo-ulicznych i linii kolejowych:
  - utrzymanie i rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr-901,
  - modernizacja dróg powiatowych.
2. objęcie ochroną dolin: rzeki Dramy i potoków,
3. eliminacja zagrożeń powodziowych,
4. neutralizacja odpadów niebezpiecznych dla środowiska.

16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Pyskowice pochodzi od rzeki Dramy i jej dopływów. W 2004r. i 2006r. zostały przeprowadzone prace związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym zabudowań w obrębie ul. Mickiewicza poprzez udrożnienie koryta rzeki Dramy. Roboty konserwacyjne na rzece – na odcinku przepływającym przez teren miasta Pyskowice polegały między innymi na wykoszeniu skarp koryta rzeki, przycięciu nawisów, hakowaniu roślin z dna koryta, usuwaniu namulisk wzdłuż ubezpieczeń brzegowych, udrożnieniu koryta, wycinaniu krzewów, samosiewów i drzew ze skarp.

Prace powyższe zostały przeprowadzone na zlecenie Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

Wodnych w Katowicach. Gmina Pyskowice współfinansowała ww. roboty udzielając na ten cel tzw. pomocy finansowej. Zakres robót i sposób ich finansowania określały porozumienia zawarte przez gminę z Marszałkiem Województwa Śląskiego.

Obecnie Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach opracowuje projekt przebudowy koryta Dramy w ciągu zabudowań przy ul. Mickiewicza.

17. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1	2	3	*4
Lp.	Nr i data uchwały zatwierdzającej mpzp	Nr i data Dziennika Urzędowego, w którym została ogłoszona uchwała	Obszar, którego dotyczy uchwała (przybliżona lokalizacja)
1	XLIII/405/97 25.11.1997r.	Nr 19/98 25.06.1998r. poz.231	Dzielnica Południowa Pyskowice-Południe
2	XLIII/406/97 25.11.1997r.	Nr 12/98 25.04.1998r. poz.117	Teren sportowo-rekreacyjny ul.Kard.St.Wyszyńskiego
3	XLIII/407/97 25.11.1997r.	Nr 12/98 25.04.1998r. poz.118	Ul.Młyńska zabudowa mieszkaniowo - usługowa Pyskowice - Dzierżno
4	XIII/126/99 28.07.1999r.	Nr 7/2000 25.02.2000r. poz.92	Południowo-zachodnia część miasta (za torami) Budownictwo usługowe i strefa komercyjno-produkcyjna
5	XXVII/261/2000 12.07.2000r.	Nr 34/2000 30.09.2000r. poz 512	Pyskowice Dzierżno po północnej stronie ul.Piaskowej
6	XLV/427/2002 20.02.02	Nr 31/2002 15.05.2002 Poz.1121	Pyskowice-Dzierżno po północnej i południowej stronie ul.Piaskowej
7	XLIII/409/01 19.12.01	Nr 19/2002 19.03.2002 poz.601	Ul.Kolonia Pyskowska – strefa aktywizacji zawodowej
8	XLII/395/01 21.11.01	Nr 19/2002 19.03.2002 poz.599	Dzielnica Dzierżno Tereny zainwestowane + obrzeże
9	XLII/396/01 21.11.01	Nr 19/2002 19.03.2002 poz.598	Stare Miasto z otoczeniem
10	LI/506/02 30.09.2002	Nr 81/2002 02.12.2002r.poz.2906	Strefa rekreacji nad Jeziorem Dzierżno Małe
11	XLIII/408/01 19.12.01	Nr 19/2002 19.03.2002 poz.600	Dzielnica Północna (napłn od ul.Strzelców Bytomskich
12	XLIX/459/2002 26.06.02	Nr 54/2002 05.08.2002 poz. 1818	Strefa komercyjno-produkcyjna przy ul.Poznańskiej
13	VIII/86/2003 23.04.2003	Nr 51 09.06.2003r.poz.1594	Zabudowa mieszkaniowo-usługowa na północ od ul.Wieczorka
14	III/26/2002 13.12.2002r.	Nr 9/2003 25.02.2003r. poz.343	Strefa komercyjno-produkcyjna przy ul.Gliwickiej
15	XLIX/458/2002 26.06.02	Nr 54/2002 05.08.2002 poz.1817	Strefa usługowo-produkcyjna i zabudowa mieszkaniowa przy ul.Poznańskiej
16	L/485/2002 28.08.2002	Nr 74/2002 29.10.2002 poz.2643	Strefa usługowo-produkcyjna i zabudowa mieszkaniowa przy ul.Toszeckiej
17	III/27/2002 13.12.2002r.	Nr 9/2003 25.02.2003r. poz.344	Tereny przy ul.Kard.St.Wyszyńskiego
18 ustalenia wygasły z dn. 31.12.200 3r.	XVII/99/91 31.07.1991r.	Nr 11/91 20.11.1991r.poz.172	Plan ogólny
19	XXVIII/279/2005 23.02.2005r.	Nr 38/2005-04-27 08.04.2005r. poz.1052	MppzpfG.P-ce w rejonie ul.Mickiewicza
		Nr 8/2004	

*Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice
część „A” uwarunkowania*

20	XIV/157/03 26.11.2003r.	11.02.2004r. poz 310	MpzpfG.P-ce w rejonie Zaolszan
21	XIV/156/03 26.11.2003r.	Nr 8/2004 11.02.2004r. poz 309	MpzpfG.P-ce w rejonie ul.Mickiewicza- Mikuszowina
22	XXI/222/04 30.06.2004r.	Nr 75/2004- 11.08. 2004r. poz.2230	MpzpfG.P-ce na zachód od ul.Poznańskiej
23	XXI/223/04 30.06.2004r.	Nr 75/2004- 11.08. 2004r. poz.2231	MpzpfG.P-ce na południe od ul.Toszeckiej
24	XXXV/331/05 26.10.2005r.		Zmiana mpzp fragmentu Dzielnicy Pyskowice- Południe
25			Zmiana mpzp obszaru "STARE MIASTO ZOTOCZENIEM"
26			mpzp w rejonie Czerwionki

18. WNIOSKI DO PROJEKTU STUDIUM

Tworzenie warunków zaspokojenia potrzeb mieszkańców, lokalnych podmiotów gospodarczych oraz przyjezdnych

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców, lokalnych podmiotów gospodarczych oraz przyjezdnych, wymagają podejmowana działań: w zakresie wyposażenia w niezbędną infrastrukturę terenów na cele działalności gospodarczej oraz mieszkaniowej, które wzmocnią bazę ekonomiczną miasta. Stworzą nowe miejsca pracy, z preferencją dla produkcji i usług, polegający na wykorzystaniu w pierwszej kolejności terenów dostępnych pod względem komunikacyjnym oraz dostępnych pod względem zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną.